

RRF 3.0.0

Társadalmi hasznosságú foglalkoztatási utalványok (Social Impact Voucher) használatán alapuló foglalkoztatást ösztönző program lehetséges hazai bevezetése

Készítette:

IFKA Közhasznú Nonprofit Kft.

Mészáros Anna
Szenttamási István Tamás

2022. március

Bevezetés	4
1. Előzmények – a tervezés alapjai	4
1.1. A Social Impact Vouchers projekt	5
1.2. Munkáltatói interjúk.....	6
1.3. SIMPACT – munkaerőpiaci kutatás	7
2. Célok meghatározása	7
2.1. A célterület	7
2.2. Problémameghatározás.....	8
2.2.1. Demográfiai és jövedelmi viszonyok	8
2.2.2. Infrastruktúra	9
2.2.3. Szociális és egészségügyi szolgáltatások	10
2.2.4. Iskolázottság	10
2.2.5. Foglalkoztatottság	11
2.2.6. Etnikai vetületek	13
2.2.7. Összefoglalás.....	13
2.3. Célok kijelölése	14
2.3.1. Program-szintű célok:	14
2.3.2. Programelem-szintű célok.....	15
2.3.3. Egyedi célok.....	15
2.4. Célcsoportok meghatározása	17
2.5. Kedvezményezettek meghatározása	17
3. A foglalkoztatási utalvány-program beavatkozásainak meghatározása.....	18
4. Az utalványprogram keretében támogatható tevékenységek meghatározása	20
4.1. A foglalkoztatási utalvány program által kínált foglalkoztatásösztönző szolgáltatások igénybevételének feltételei	23
5. Az utalvány alapú foglalkoztatási támogatási program keretösszegének és támogatási intenzitásának meghatározása	23
5.1. Keretösszeg és támogatási intenzitás meghatározásával kapcsolatos számítások.	23
5.2. Állami támogatási szabályok.....	26
6. Az utalványprogram ütemtervének kidolgozása az RRF-3.0.0 projekt ütemezésének figyelembe vételével.....	27
6.1. Az utalványprogram folyamatainak kidolgozása.....	27
6.1.1. Az utalványok igénylésének folyamatai	28
6.1.2. A foglalkoztatási utalványok ellenében igénybe vehető szolgáltatások általános folyamatai	30
6.1.3. Toborzási szolgáltatások folyamatai.....	33
6.1.4. Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás folyamatai.....	36

6.1.5. Munkában tartást, munkahelymegőrzést támogató szolgáltatások folyamatai	40
6.2. Az utalványprogram résztvevői számára teljesítendő adminisztrációs feladatok, kötelezettségek meghatározása	42
7. Az utalványprogram hatás-értékláncának kidolgozása	44
7.1. Az utalványprogram teljesítménymutatóinak (KPI) meghatározása	47
7.1.1. Igényelt utalványok összértéke	47
7.1.2. Utalványokból finanszírozott szolgáltatások értéke	47
7.1.3. Utalványprogramban részt vevő munkáltatók száma	47
7.1.4. Kibocsátott foglalkoztatási utalványok száma	47
7.1.5. Utalványprogram segítségével a FETE program foglalkoztatást támogató munkaszocializációs programjába bevont célcsoporttagok száma	48
7.1.6. Az utalványprogram monitoring rendszerének kidolgozása	49
7.2. Az utalványprogram hatásindikátorainak, hatásmérési eszközeinek és folyamatainak meghatározása	50
8. Az utalványprogram kockázatelemzése, kockázatkezelési terv kidolgozása	54
Irodalom:	58

Bevezetés

Az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettől kapott megbízása alapján **utalvány alapú foglalkoztatás-ösztönző programot** (foglalkoztatási utalvány program) dolgoz ki a „Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervében” meghatározott „C – Felzárkózó települések” komponens „Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés” programeleméhez.

A foglalkoztatási utalvány program **alapvető célja**, hogy támogassa a Felzárkózó Települések Program (FETE) foglalkoztatási céljainak megvalósítását, azaz jelentős mértékben hozzájáruljon a 300 leghátrányosabb helyzetű településen élő **munkaképes korú lakosság nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedéséhez**.

A program ezt a célcsoport foglalkoztatása szempontjából releváns potenciális **munkáltatók utalvány alapú támogatásán** keresztül tervezi megvalósítani, a foglalkoztatási utalványok **kedvezményezettjei** tehát a FETE program célterületén működő, illetve a munkaerőt ezekről a településekről toborzó, a FETE programmal együttműködni kész **vállalkozások** lesznek.

Számukra az utalványprogram legfőbb **vonzerjét** az jelenti, hogy a speciális célcsoport foglalkoztatásba vonásával, munkahelyi beillesztésével, tartós foglalkoztatásával és megtartásával kapcsolatos **többlet terheket, pénzügyi és működési kockázatokat** a program a munkáltatók igényeinek megfelelően összeállított, **modulárisan felépülő szolgáltatáscsomagon** keresztül úgy tudja csökkenteni, hogy emellett **nem ró jelentős adminisztratív terheket** és a működést korlátozó **kötelezettségeket** a vállalkozásokra.

Értékajánlatának megfelelően az utalványprogram a speciális célcsoport foglalkoztatásával kapcsolatos kockázatok csökkentése érdekében **toborzási szolgáltatásokat**, a célcsoport munkahelyi beilleszkedését támogató **bevezető részmunkaidős foglalkoztatáshoz kapcsolódó bértámogatást** és a célcsoport **megtartását szolgáló egyéb szolgáltatásokat** (pl. személyszállítási szolgáltatások, szálláshely szolgáltatások stb.) finanszíroz. E szolgáltatások hatékonyságának növelése érdekében az utalvány program nagy mértékben **épít a FETE program terepi szolgáltatásaira**, elsősorban a célcsoport előzetes felmérését és kiválasztását valamint motiválását támogató **szociális munkára, mentorálási és képzési szolgáltatásokra**, az ezekkel összefüggő **adatgyűjtési** tevékenységekre, továbbá a FETE program munkaerőpiaci szolgáltatásait megalapozó **módszertanokra**.

A munkaerőpiaci szolgáltatások magas szakmai színvonalának biztosítása, a cégek létező toborzási és foglalkoztatási gyakorlataihoz való illeszkedés, valamint a munkáltatók adminisztratív terheinek csökkentése érdekében a foglalkoztatási utalvány program jelentős hangsúlyt helyez a **munkaerőpiaci szolgáltatókkal**, bizonyos esetekben a **munkaerőkölcsönzőkkel** való szoros **együttműködésekre**, a támogatott szolgáltatásokat a FETE programmal együttműködő munkaerőpiaci szolgáltatókon keresztül biztosítja.

A fentiek alapján az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. **javaslatot** tesz a FETE program keretei közé beépülő, utalvány alapú foglalkoztatási-ösztönző programelem megvalósítására. A javaslat alapján, annak elemeit szabadon kombinálva konkrét program, utalvány-felhívás akkor dolgozandó ki, ha a „Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervében” meghatározott „C – Felzárkózó települések” komponens megvalósításának szakmai és pénzügyi keretei kialakításra, illetve véglegesítésre kerülnek.

1. Előzmények – a tervezés alapjai

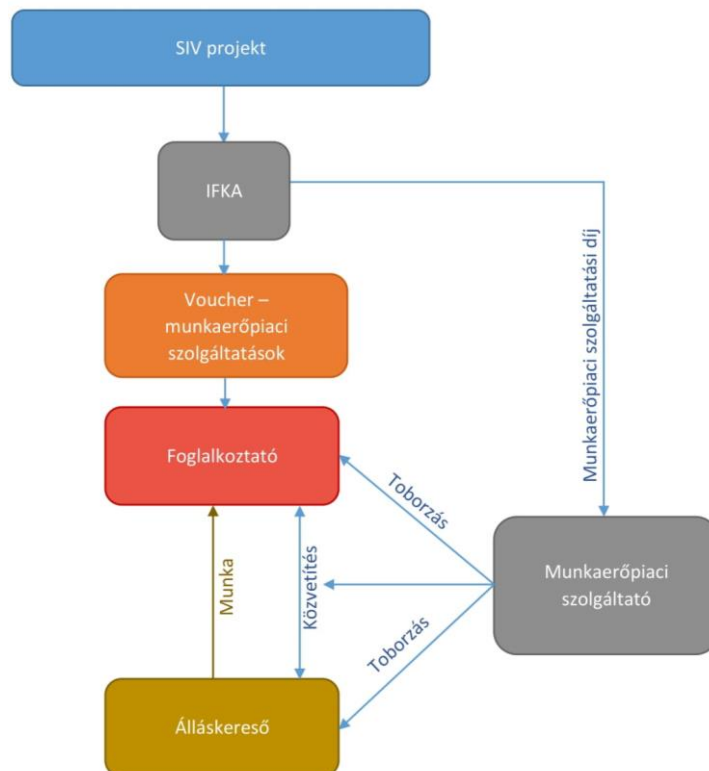
Az utalványprogram kidolgozása során az IFKA elsősorban az az **Interreg CE 1345 „Social Impact Vouchers” (SIV)** című projekt keretében szerzett **nemzetközi tapasztalatokra**, a projekt keretében megvalósított **pilot program** tapasztalataira, valamint a projekt keretében elvégzett **munkáltatói interjúk** eredményeire támaszkodik.

1.1. A Social Impact Vouchers projekt

Az IFKA az Interreg CE 1345 „Social Impact Vouchers (SIV)” című projekt konzorciumi partnerekén 2019.03.01-óta vesz részt utalvány alapú foglalkoztatáspolitikai eszközök fejlesztésében a Közép-európai régióban.

A projekt keretében az IFKA foglalkoztatási utalvány programot dolgozott ki hátrányos helyzetű, tartós munkanélküli személyek munkaerőpiaci bevonására. Az utalvány-modell **tesztelésére** 2021.02.01 és 2021.12.31 között került sor a Felzárkózó Települések Program kiválasztott **Kelet-magyarországi** településein. A tesztelésben az IFKA együttműködő partnere a **TUTOR Alapítvány a Szegények és Betegek Megsegítéséért** volt.

A kísérleti utalvány program modellje szerint az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. foglalkoztatási utalványokat (Social Impact Vouchers) bocsátott ki, amelyeket a programban részt venni szándékozó foglalkoztatók **munkaerőpiaci szolgáltatások** – toborzás, munkaerő-közvetítés- igénybe vételére tudtak beváltani a TUTOR Alapítványnál

1. ábra Social Impact Vouchers – magyar utalvány modell

A kísérleti program megvalósítási ideje két munkáltató igényelt foglalkoztatási utalványt és működött együtt a TUTOR Alapítvánnyal munkaerő-szükséglete fedezése érdekében. A **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület** országos közmunkaprogramjához, tarpai varrodájába, illetve megváltozott munkaképességeket célzó programjába keresett munkaerőt, a **Tranzit-Food Kft.** pedig nyírgelsei húsfeldolgozó üzemébe szeretett volna felvenni húsipari dolgozókat. Az igényelt munkaerő biztosítása érdekében a TUTOR Alapítvány 6 db **csoportos toborzó rendezvényt** szervezett a Felzárkózó Települések Program különböző településein, valamint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Pontjaival együttműködve lehetőséget biztosított a célcsoport számára a programba történő **egyéni regisztrációra** is.

Összesen **66 fő regisztrált** a fenti csatornákon keresztül az utalvány programba. Közülük **40 fő került kiközvetítésre** az utalványt igénylő szervezetekhez. A kiközvetített álláskeresők közül pedig 2021.12.31-i adatok szerint **18 főt már három hónapnál hosszabb ideje** foglalkoztattak a programban részt vevő és utalványaikat munkaerőpiaci szolgáltatásokra beváltó munkáltatók.

	I. szakasz	II. szakasz	III. szakasz	IV. szakasz				Összesen
Bevont munkáltatók száma	1	1	0	0				2
Toborzás	Nyírkáta	Tarpa	nem releváns	Nyírmihálydi	Nyírpilis	Tarpa	Piricse	
	2021.02.25	2021.03.14	nem releváns	2021.10.25	2021.11.18	2021.11.30	2021.12.15	
Jelen volt	16	4	0	6	6	5	6	43
Regisztrált	20	9	1	36				66
Kiközvetített	16	12	1	11				40
Több mint 3 hónapja foglalkoztatott	0	12	18	18				18

1. táblázat Social Impact Vouchers magyarországi pilot projekt eredményeinek összefoglaló táblázata

A fentiekben bemutatott kísérleti utalvány program eredményeivel, hatásaival kapcsolatban az IFKA a TUTOR Alapítvány támogatásával, nemzetközi partnerség által kidolgozott **hatásmérési módszertan** alapján folyamatosan gyűjtötte és elemezte a munkáltatók és álláskeresők **regisztrációs, belépési és kilépési adatait**. Az adatok továbbá integrálásra kerültek az SIV projekt partnerségi szintű adatbázisába, így az IFKA összehasonlítható nemzetközi és hazai adatokra támaszkodva végezheti el az utalvány alapú foglalkozás-ösztönző program tervezését.

1.2. Munkáltatói interjúk

A kísérleti projekt tapasztalatai és adatai mellett a tervezés nagyban támaszkodik az IFKA által végrehajtott munkáltatói interjúkra, melyek a kísérleti utalvány programmal kapcsolatos **munkáltatói tapasztalatok** felmérése mellett jelentős hangsúlyt helyeztek az utalvány program **továbbfejlesztési lehetőségeinek** feltérképezésére, a munkáltatók innovatív munkaerőpiaci eszközök, foglalkoztatási utalványok iránti **nyitottságának** felmérésére valamint az IFKA által kidolgozott utalvány alapú foglalkoztatás-ösztönző program **validálására**. A program előkészítésébe így kilenc, a Felzárkózó Települések Program szempontjából releváns munkáltató került bevonásra foglalkoztatói interjúk keretében az alábbiak szerint:

Ssz.	Munkáltató megnevezése	Munkáltatói interjú célja		
		SIV pilot projekttel kapcsolatos tapasztalatok	Utalvány alapú foglalkoztatás-ösztönző program tervezése	Utalvány alapú foglalkoztatás-ösztönző program tervei validálása
1.	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	X	X	
2.	Tranzit-Food Kft.	X	X	
3.	OFA Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.		X	
4.	Balmaz Tészta Szociális Szövetkezet		X	
5.	Fény Felé Alapítvány		X	
6.	Strázsa Tanya Szociális Szövetkezet		X	

7.	Magyar Szociális Farm Szövetség		X	
8.	TESCO Global Zrt			X
9.	JOYSON Safety Systems Hungary Kft.			X

2. táblázat Munkáltatói interjúk

1.3. SIMPACT – munkaerőpiaci kutatás

Végül, de nem utolsó sorban meg kell említenünk, hogy a programjavaslat kidolgozása során az IFKA jelentős mértékben támaszkodott a SIMPACT Nonprofit Kft. által a Magyar Máltai Szeretetszolgálat megbízásából végzett, a Felzárkózó Települések Program akcióterülete munkaerőpiaci helyzetének feltárására irányuló **munkaerőpiaci kutatás** eredményeire, illetve az ezeket bemutató, 2020 szeptemberében kidolgozott „**Elmaradott országrészek és munkaerőpiac: Win-Win megoldási lehetőségek**” c. tanulmányra. A kutatás és a tanulmány ugyanis célzott, terület- és programspecifikus jellege folytán olyan, az országos munkaerőpiaci felmérésekben nem szereplő **mikro-jelenségekre** és **munkaerőpiaci trendekre** világított rá, illetve olyan, a mainstream foglalkoztatáspolitikai eszköztárba **nehezen beilleszthető beavatkozásokra** tett javaslatot, melyek jól megalapozzák az olyan innovatív munkaerőpiaci eszközök kidolgozását és bevezetését, mint az utalvány alapú foglalkoztatásösztönző program.

2. Célok meghatározása

2.1. A célterület

A foglalkoztatási utalvány program célterülete megegyezik a Felzárkózó Települések Programba a 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat alapján bevont **300 leghátrányosabb helyzetű település** területével. A célterület kijelölését a Kormány a KSH-val együttműködésben, komplex mutatók alapján végezte el¹. Ezen mutatók alapján **az észak-keleti, dél-nyugati országrészekben** sűrűsödnek azok a települések, ahol a gazdasági elmaradottság a társadalmi problémák kulminálódásával és magas gyermekvállalási hajlandósággal párosul. Ezekben a térségekben az alapellátások is jelentős szakemberhiánnyal küzdenek. A komplex mutatók alapján a 300 leghátrányosabb helyzetű településen az alapellátási rendszerek, és országos szinten egységes alapvető szolgáltatások (basic services) nem érnek el megfelelő eredményeket ezért a meglévő szolgáltatásokat **kiegészítő módszertanra**, a kapacitásokat megerősítő, rugalmas és komplex **szükségletalapú szolgáltatásszervezésre** van szükség, szorosan **együttműködve** a szolgáltatások szervezéséért felelős területi (járási, megyei) szereplőkkel.

E feladatot látják el a Felzárkózó Települések Program diagnózis-alapú, komplex társadalmi, gazdasági, infrastrukturális és helyi foglalkoztatás bővítését célzó beavatkozásai. A Foglalkoztatási utalvány program e **komplex beavatkozások**

¹ A kiválasztás alapjául szolgáló kompozit indikátor kiszámításához az alábbi mutatók kerültek figyelembe vételre:

- A fiatalok aránya a teljes népességből 2017-2019
- Születési arányszám 2017-2019
- Egy munkavállalási korú (15-62 éves) lakosra jutó adóköteles jövedelem, millió Ft 2017-2019
- Tartós álláskereső aránya (180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott), 2017-2019, %
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek aránya a 0-24 éves állandó népességből, 2017-2019, %
- Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakások aránya a lakott lakásokban 2011 (%)
- Regisztrált bűncselekmények 1000 lakosra jutó száma (lakóhely szerint), 2017-2019, db
- 8 általános iskolát el nem végzettek aránya a 15+ éves népességből, 2011, %. (HET 2021:100)

rendszerébe illeszkedve, a helyi foglalkoztatás és foglalkoztatottság erősítésén keresztül kíván hozzájárulni a célterületet jellemző összetett és mélyben gyökerező problémák kezeléséhez, melyeket a következőkben mutatunk be.

2.2. Problémameghatározás

A következőkben bemutatásra kerülnek azok a társadalmi és gazdasági problémák, melyek a Felzárkózó Települések Program, s ezzel a foglalkoztatási utalványprogram célterületét meghatározzák. A bemutatásra kerülő demográfiai és jövedelmi problémák, infrastrukturális kihívások, egészségügyi és szociális problémák, oktatási problémák és foglalkoztatási kihívások olyan **összetett rendszert** alkotnak, amelyben a foglalkoztatási problémák hatással vannak számos további problématerületre, melyek szintén meghatározzák a célterületen élők munkaerőpiaci helyzetét, foglalkoztatottságát.

A problémák feltérképezése alapján egyértelműen látszik, hogy **komplex problémakezelésre** van szükség, beavatkozások olyan rendszerére, melyben a településeken élők foglalkoztatottságát javító intézkedések ugyan kiemelt szerepet játszanak, de emellett jelentős mértékben támaszkodnak más problématerületeket célzó beavatkozásokra és az ezeket támogató speciális módszertanokra (pl. diagnózis alapú lokális megközelítés, intenzív szociális munka, közösségfejlesztés, közösségorientált oktatási fejlesztések stb.)

2.2.1. Demográfiai és jövedelmi viszonyok

A Felzárkózó Települések Program célterületén, a programban kiválasztott 300 leghátrányosabb helyzetű településen mintegy **312 ezer** ember él, és csaknem **5000** gyermek születik évente. (HET 2021:102). A célterületen a **születési arányszám** az országos átlagot meghaladó és a **fiatalkorúak** teljes népességhez viszonyított **aránya** szintén országos átlag feletti.

Ezek a mutatók azért lényegesek, mert következtethetünk belőlük a FETE településeken élők jövedelmi viszonyaira, anyagi lehetőségére és jólétére. A **háztartások** 2019-ben mért **életszínvonaláról** szóló KSH jelentés szerint ugyanis a gyermekek egy főre jutó bruttó jövedelme a 2018-2019 viszonylatában mért növekedés ellenére még mindig 13,3%-kal alacsonyabb volt az országos átlagnál (2,006 millió Ft).

A gyermekes családok esetében a jövedelemeloszlás természetesen nem egységes, a **legalacsonyabb**, egy főre vetített bruttó jövedelemmel a **három, vagy több gyermeket nevelő** teljes családok rendelkeznek (1,177 millió Ft), ami 4%-os csökkenést jelent a 2018. évi adathoz képest és 41,3%-kal marad el a 2019. évi átlagtól. Hasonlóképpen alacsony jövedelemmel rendelkeznek az **egyszülős** családok, amelyek esetében az egy főre vetített éves bruttó jövedelem (1,426 millió Ft) az országos átlagnál 18,9%-kal alacsonyabb. Az **egygyermekes** családok egy főre jutó éves bruttó jövedelme ehhez képest eléri az országos átlagot, a **gyermektelen** családok esetében pedig az egy főre jutó éves bruttó jövedelem 2 millió 255 ezer forintot tett ki, 12,4%-kal meghaladva az átlagot. (KSH 2019)

A születési arányszámok és a fiatalkorúak arányára vonatkozó adatok azért is lényegesek, mert a **gyermekszám a jövedelmi viszonyokkal összefüggésben** hosszú időn keresztül hagyományosan meghatározta a **szegénységnek való kitettségét**. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata által érintett háztartástípusok között a **gyermekes háztartások kitettsége** 2018-ig meghaladta a **gyermektelen családok** kitettségét (2018-ban a szegénységnek és kirekesztődésnek kitett gyermekes családok aránya 20%, míg a gyermektelen

családok esetében ez a mutató 17,3% volt). A tendencia **2019-re ugyan megfordult**, a gyermektelen családok kitétsége 19,0%-ra növekedett, míg a gyermekes családok esetében 16,1%-ra csökkent, az adatokat azonban fenntartással kell kezelünk.

A **fordulat háttérében** ugyanis egyrészt olyan **családtámogatási** programok húzódnak meg, melyekhez a legszegényebb családok nem, vagy csak nagyon **korlátozottan férhetnek** hozzá (lakástámogatások, adókedvezmények), másrészt olyan kormányzati intézkedések, melyek energiahordozók hatósági árássá tételével, **mesterséges módon** értek el előrelépést a szegénységnek való kitétség csökkentésében, ami javuló tendenciák **fenntarthatóságát erősen kérdésessé** teszi.

Ezt a kettősséget nagyon érzékletesen mutatja, hogy 2019-re szignifikáns mértékben növekedett meg a **gyermektelen, legalább egy 65 éves vagy idősebb családtagot** eltartó háztartások szegénységnek való kitétsége (12,8%-ról 20,1%-ra), valamint a gyermeke(ke)t nevelő **egyszülős családok** kitétsége (31,8%-ról 38,9%-ra), amely így a szegénység és kirekesztődés kockázatának **leginkább kített társadalmi csoport** Magyarországon. (KSH 2019)

A pozitív tendenciák továbbá nem egyformán érvényesülnek az ország összes területén, a **célterület települései** tipikusan azon részei az országnak, amelyeken a legszegényebb családok élnek, ahol tehát a kormány családpolitikai és fogyasztás-szabályozó intézkedései az **országos átlagnál kisebb mértékben érvényesültek**, a gyermekes családok szegénységnek való kitétségét jóval kisebb mértékben csökkentették.

A kedvezőtlen jövedelmi viszonyok a célterületen ráadásul a **pénzgazdálkodási ismeretek hiányával** párosulva közműtartozásokból, hitelfelvételből adódó **adósságspirálba** taszítják a családokat és kedveznek az **uzsora** és az ezzel összefüggő **bűncselekmények** terjedésének. (HET 2021:107)

2.2.2. Infrastruktúra

A FETE programban részt vevő, illetve a programhoz később csatlakozó települések fizikai infrastrukturális adottságai elmaradottak.

A települések **úthálózata** általában **rossz minőségű**, a **belső úthálózat** sok esetben **kiépítetlen**, a települések megközelíthetősége s a mobilitás ily módon **akadályozott**.

További súlyos probléma, hogy –a közszolgáltatások lakosságszám-alapú tervezése miatt- a **közösségi közlekedési lehetőségek korlátozottak**, így a településeken élők mobilitása minimális, ami negatívan hat az iskolázottságra, a foglalkoztatottságra és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésre.

Ezt az elszigeteltséget erősíti, hogy a települések egy részén az **internethálózat** kiépítettsége is hiányos, ami különösképp a járványos időszakokban hatványozott mértékben csökkentette a leghátrányosabb helyzetű településeken élők hozzáférését az oktatási, egészségügyi és közszolgáltatásokhoz, negatívan hatott a foglalkoztatottságra és tovább erősítette a célterületen élők kirekesztettségét, szegénységnek való kitétségét.

A FETE program településeinek infrastrukturális viszonyaira jellemző továbbá az **ivóvíz és csatornahálózat** korlátozott kiépítettsége, valamint a **gázellátást szolgáló rendszerek** korlátozott kiépítettsége.

Mindezek a hátrányok **rendezetlen ingatlanviszonyokkal, a túlszűfolt, komfort nélküli szükséglakások magas arányával** (a FETE településeken 23,7%, ami az országos átlag közel ötszöröse) párosulnak, és lakhatási körülményekkel összefüggő **higiéniai problémákhoz, jelentős légszennyezettséghez, a fertőzések** gyors terjedéséhez és tömeges **egészségügyi problémákhoz**,

áttételesen pedig kisgyermekkor **fejlődési problémákhoz, iskolai és munkahelyi problémákhoz** vezetnek; tovább fokozva a célterületen élők szegénységnek és kirekesztettségnek való kitettségét és csökkentve a lakosság ellenállóképességét. (HET 2021:101).

2.2.3. Szociális és egészségügyi szolgáltatások

Általánosságban Magyarországon a szociális ellátások többnyire lakosságszám alapúak, mind személyi követelmények, mind finanszírozási tekintetben, ami **nem reflektál a problémák komplexitására és mélységére**. Ezzel összefüggésben a Felzárkózó Települések Program célterületén a szociális ellátórendszer rendkívül **túlterhelt**. A családsegítő és gyermekjóléti központok esetében az 1000 lakosra jutó ellátott személyek száma a 300 településen átlagosan 136 fő, míg az országos átlag csupán 41 fő (HET 2021:110).

Igen jelentős **szolgáltatási deficit** jellemzi a leghátrányosabb helyzetű 300 települést a **koragyermekkor** ellátás területén is. Habár három év felett a gyermekek **óvodai nevelése** és gondozása a teljes célterületen biztosított és elterjedt, **3 éven aluliak intézményes ellátása** az érintett területeken még fejlesztésre szorul: a 300 település 6%-án volt elérhető valamilyen bölcsődei szolgáltatás 2019-ben. Hiánypótló jellegűnek tekinthetők a települések több mint egyötödén működő Biztos Kezdet Gyerekházak, amelyek azonban csak kislétszámú ellátást tudnak biztosítani. (HET 2021:111)

A felzárkózó települések jelentős részén nem megoldott vagy nagyon nehezen megoldható a **házi orvosi ellátás** (a települések több mint egyharmadán van betöltetlen házi orvosi körzet, egyötödén pedig tartósan betöltetlen a praxis), a háziorvosok jelentős része idős, nyugdíjas vagy nyugdíj előtt áll. (HET 2021:113) A fentiek alapján a Felzárkózó Települések Program célterületéről elmondható, hogy a **társadalmi-szociális problémák sűrűsödésével** a szolgáltatások esetében a **kapacitáshiány**, illetve az ellátórendszerek **túlterheltsége** jár együtt. Ez ellehetetleníti a problémák komplex és hatékony kezelését. A kezeletlen problémák pedig tovább gyűrűzve negatív hatással vannak a kisgyermekkor fejlődésre, a gyermekek iskolai teljesítményére, a lakosság iskolázottságára valamint a lakosság munkavégző képességére és foglalkoztatottságára, áttételesen pedig a jövedelmi viszonyokra és a háztartások ezzel összefüggő alacsony életszínvonalára.

2.2.4. Iskolázottság

Magyarországon az **oktatási eredmények** hosszú évek óta az **uniós átlag alatt** alakulnak, és továbbra is **nagy különbségek** tapasztalhatók az oktatás teljesítményét tekintve a **különböző társadalmi csoportok és területi egységek** között. 15 éves korra az alapkészségek szintje jelentős mértékben az uniós és regionális átlagok alá csökken, ráadásul a magyar tanulók teljesítménye ezen a területen folyamatosan romlott az elmúlt évtizedben. A tanulók társadalmi-gazdasági háttérének az oktatási eredményeikre kifejtett hatása az egyik legerősebb az EU-ban.

Az egyes iskolákban egyre **homogénebbé** válik a tanulók társadalmi-gazdasági háttére, így a hátrányos helyzetű tanulók is meghatározott iskolákban koncentrálnak, ami a teljesítmények további romlásához vezet. (Országjelentés 2020:37)

A **korai iskolaelhagyók** aránya hosszú ideje az uniós átlag felett alakul. Az oktatásból és képzésből lemorzsolódók aránya 2018-ban 12,5% volt, szemben az uniós szintű csökkenő tendenciával (az uniós átlag 10,6 %). A lemorzsolódás

főként azokat az iskolákat és térségeket érinti, amelyekben magas a hátrányos helyzetű tanulók koncentrációja. (Országjelentés 2020:38)

Az oktatás területén a **tanárhiány** egyre nagyobb kihívást jelent. Idősödik a pedagógusállomány: 2017-ben a tanárok 41 %-a 50 éves vagy annál idősebb volt, és csak 6 %-uk volt 30 év alatti. A hiány a hátrányos helyzetű területeken, a természettudományos tantárgyak és az idegen nyelvek esetében, valamint a szakoktatásban és szakképzésben a legjelentősebb. (Országjelentés 2020:38)

Amint a fentiekben többször is utaltunk rá, az oktatással kapcsolatos problémák és válságjelenségek a **hátrányos helyzetű területeken**, köztük a **Felzárkózó Települések Program 300 településén** hatványozottan jelentkeznek. Az ezeken a településeken élő emberek iskolai végzettsége, képzettsége sok esetben rendkívül alacsony. Az alacsony iskolai végzettség, korai iskolaelhagyás magas arányával párosulva a célterületen a munkavállalói készségek és a foglalkoztathatóság alacsony szintjét eredményezik, ami negatív módon hat a foglalkoztatottságra, áttételesen pedig a családok jövedelmi helyzetére, szegénységnek és kirekesztettségnek való kitettségére.

2.2.5. Foglalkoztatottság

A **foglalkoztatási ráta** 2009 és 2019 között 15,2 százalékponttal, 60,1%-ról **75,3%-ra** nőtt a 20-64 éves korosztályban, ezzel Magyarország elérte az Európa 2020 Stratégia keretében tett vállalását, hogy 2020-ra a korosztály foglalkoztatási rátáját 75%-ra növeli. Azonban az átlag mögött **jelentős különbségek** vannak életkor, iskolai végzettség, foglalkoztatási környezet és nemzetiségi hovatartozás szerint. (Felzárkózási Stratégia 2030:92)

A **munkanélküliek aránya** az aktív népességben (15-74 évesek) jelentősen, 11,2%-ról **3,4%-ra**, azaz közel 8 százalékponttal csökkent 2010 és 2019 között, és jelentősen csökkent a **munkakeresés időtartama** is: míg 2010-ben a munkanélkülieknek csak 18,2%-a talált munkát 3 hónapon belül, és fele (50,3%) csak egy éven túl, addig 2019-re az arány igen jelentősen javult (36,1%/32,8%). A hátrányok **területi koncentrációja** eredményeként azonban nemcsak a foglalkoztatási ráta, hanem a munkanélküliség mérőszámai esetében is megfigyelhetők a lakóhely, iskolai végzettség és etnikai hovatartozás szerint mutatózó jelentős különbségek. (Felzárkózási Stratégia 2030:93)

Hasonlók mondhatók el a **tartós** (az ILO definíciója szerint 12 hónapon túli) **munkanélküliségi rátáról** is, ami 2010 és 2019 között 5,6%-ról **1,1%-ra** esett. A csökkenésben – a TÁRKI elemzése szerint – jelentős szerepe volt a **közfoglalkoztatásnak**. (Felzárkózási Stratégia 2030:94)

Az előzőekben hangsúlyozott **területi különbségek** a foglalkoztatottság, munkanélküliség és tartós munkanélküliség esetében hatványozottan érvényesülnek a 300 leghátrányosabb helyzetű településen.

Felzárkózó Települések Program településeire jellemző a helyi **gazdasági lehetőségek és források** szűkössége. Általános tapasztalat, hogy e 300 település nagy részén gyakorlatilag már nincsenek olyan magánvállalkozások, amelyek helyben termelnének, gyártanának, szolgáltatának olyan termékeket, amelyek néhány állandó alkalmazotton kívül képesek lennének nagyobb létszámban foglalkoztatni helyi munkaerőt.

A települések legnagyobb része **földrajzi periférián** fekszik, a környékbeli közepes és nagyobb foglalkoztatók megközelítése a korábban már bemutatott infrastrukturális hátrányok miatt sokszor nehéz.

A jellemző foglalkoztatási forma mindezek következtében a legtöbb helyen az **idénymunka**, a **nagy távolságú ingázás**, míg helyben egész éves állást csak a **közintézmények**, a **kiskereskedelem** egységei, és a **közfoglalkoztatás** kínálnak.

Összességében a települések gazdasági funkciója lényegében megszűnt létezni. (HET 2021:108)

A foglalkoztatási lehetőségek szűkössége és az alacsony iskolai végzettségűek magas arányával összefüggő alacsony foglalkoztatottság miatt a településeken élő fiatalokat nagyon kevés olyan hatás éri, melyek valódi munkaerőpiaci tapasztalatokat, s ezzel esélyeket, valódi döntési lehetőségeket kínálnának a számukra. Többnyire a **munkaerőpiaci kiszolgáltatottság öröklődik** át, amiből nagyon kevés kilépési lehetőség kínálkozik. (HET 2021:109)

Munkáltatói oldalról a leghátrányosabb helyzetű településeken élők foglalkoztatásának **legfőbb gátját** a fentiekben már bemutatott okok, mindenek előtt az **alacsony iskolai végzettség, a munkaszocializáció és munkatapasztalatok hiánya**, a települések viszonylagos **elszigeteltsége**, a célcsoport **alacsony szintű mobilitása** és a munkahelyre való **eljutás nehézségei**, továbbá a gyakran **rossz egészségi állapot** és az ezzel összefüggésben jelentkező gyakori **távolmaradás** jelentik.

Fontos megemlíteni, hogy munkáltatói oldalról tekintve fontos gátját képezi a leghátrányosabb helyzetű településeken élők elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésének a foglalkoztatottság növelésében egyébként fontos szerepet játszó **közfoglalkoztatás** rendszere is. A közfoglalkoztatásból 2016 és 2019 között kilépők esetén az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedő és a **belépést követő 180. napon is munkaviszonyban álló** személyek aránya 15-18%-os volt. Ezeknél az arányoknál az egyes években 2-3 %-ponttal magasabb volt azok aránya, akik elhelyezkedtek a kilépést követően a nyílt munkaerő-piacon, de **a 180. napon már nem ott dolgoztak**. A közfoglalkoztatottak legnagyobb része tehát **újból a másodlagos munkaerőpiacon** (azaz ismét a közfoglalkoztatásban) helyezkedik el, ez az arány 2016-ban kilépők között még 56,5% volt, ami 2019-re 51,7 százalékra csökkent. (Felzárkózási Stratégia 2030:97)

A közfoglalkoztatásban való **bennragadás** elsődleges **oka** a kilépők és nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni szándékozók **alacsony képzettsége** és szakmai illetve munkaerőpiaci **kompetenciáinak hiánya**. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül ugyanakkor a közfoglalkoztatásban érdekelt **önkormányzatok szerepét** sem, melyek a leginkább bevált munkavállalóikat igyekeznek minden eszközzel a közfoglalkoztatás rendszerében bent tartani.

A célcsoport foglalkoztatottságának növelését **akadályozó további tényezőként** jelentkezik a munkáltatói oldalon, hogy az állami **foglalkoztatási szolgálatok hatékonysága** alacsony, tájékoztatási tevékenységeik korlátozottak, és az intézkedéseik nem elég rugalmasak, **nem igazodnak** kielégítő mértékben sem a munkaerőpiaci kereslethez, sem munkaerő-tartalékként jelentkező marginalizált csoportok, például a romák **sajátos igényeihez**. Az aktív munkaerőpiaci politika intézkedései ráadásul **nincsenek kellőképpen összekötve** a szociális és egészségügyi szolgáltatásokkal így hatékonyságuk szükségszerűen korlátozott. (Országjelentés 2020:35)

Az aktív munkaerőpiaci eszközök, támogatási programok **továbbá nem elég vonzóak** a munkáltatók számára, **rugalmatlanságuk** és az igénybe vételükkel együtt járó **adminisztratív terhek** sok munkáltatót eltántorítanak a foglalkoztatási programokban való részvételtől.

Mindezek következtében –bár a munkaerő-tartalékok adóttak- a munkáltatók a **munkaerőigényt hazai forrásból nem tudják fedezni**. 2019-re a munkaerőhiány az egész Európai Unióban Magyarországon nőtt a leggyorsabb ütemben és történelmi csúcsot ért el. Bár 2019 végére a munkaerőhiány csökkent, több ágazat –elsősorban az ipar, az építőipar és a tudásintenzív szolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ellátás)- esetében a munkaerőhiány a működést korlátozó tényezővé vált. (Országjelentés 2020:33) Emiatt a cégek a **munkaerő importjára**

kényszerültek és 2018-ban már **40 000 külföldi, részben nem uniós** munkavállalót foglalkoztattak közvetlenül. Emellett további **45 000 külföldi**, túlnyomón részt **Unión kívüli** országokból toborzott munkavállalót foglalkoztattak a **munkaerő-kölcsönző** ügynökségek. (Országjelentés 2020:33) A külföldi munkaerő foglalkoztatása bár megoldást jelent a pillanatnyi munkaerőhiányra, jelentős mértékben **növeli** a cégek Unión kívüli folyamatoknak való **kitettségét** s ezzel a **foglalkoztatás kockázatait**, amire a COVID-19 világjárvány illetve az ukrajnai háború foglalkoztatási következményei is rávilágítottak.

2.2.6. Etnikai vetületek

A Felzárkózó Települések Program 300 települését jellemző, fentiekben bemutatott problémák, a területi leszakadás és az ezzel együtt járó hátrányok **fokozottan sújtják roma lakosságot** az élet szinte minden területén. A cigányság többsége ugyanis jellemzően a perifériális helyzetű, **leszakadó vidéki térségekben koncentrálódik**, a városoknál kevesebb lehetőséget kínálóközségekben él. (HET 2021:100)

Ezzel összefüggésben többségük ki van téve a **szegénység vagy társadalmi kirekesztettség** kockázatának. 2019-ben a roma népesség körében a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 10,3 százalékpontos javulás mellett még mindig 52,9%-ot tett ki. Körükben ugyan jelentősen csökkent a **súlyos anyagi deprivációban** élők aránya, de ez 2019-ben még mindig 30,9%-ukat érintette. Csökkent a **jövedelmi szegények** hányada is a romák között, de még így is 2,8-szorosa volt az országos átlagnak. A **munkaszegénység** mutatója, ráadásul kis mértékben romlott is az elmúlt években, 2019-ben 15,2%-uk élt nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban. (KSH 2019)

A **legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel** rendelkezők arányában négyszeres különbség van a roma és nem roma lakosság között (a 15-74 éves romák 77,4%-a rendelkezett legfeljebb általános iskolai végzettséggel 2019-ben), s a roma fiatalok nem roma társaikhoz képest közel hétszeres eséllyel **morzsolódnak le** az iskolában (2018-ban a roma fiatalok 68,4%-a volt korai iskolaelhagyó). (HET 2021:100)

A fentiekkel összhangban a romák **foglalkoztatási szintje** a jelentős javulás ellenére is csak az országos átlag kétharmadát éri el (2019-ben 45,5% volt a 15-64 évesek körében). Hasonlóképpen, bár a **munkanélküliségi ráta** a roma népesség körében is kevesebb, mint a felére, 39,5%-ról (2013) 17,0%-ra csökkent, ez még így is a legmagasabb arány a fontosabb társadalmi-demográfiai csoportok között. (Felzárkózási Stratégia 2030:93)

A cigányság **munkaerőpiaci peremhelyzetét** jól mutatja továbbá, hogy a romák körében a **szellemi foglalkozásúak** aránya nem érte el a tíz százalékot sem, miközben a nem romák fele ilyen munkakörben dolgozott. (Felzárkózási Stratégia 2030:93)

A romák esetében a kedvezőtlen iskolázottsági, foglalkoztatottsági és jövedelmi viszonyok továbbra is a szegénységnek és társadalmi kirekesztettségnek való kitettség **állandósulását** vetítik előre.

2.2.7. Összefoglalás

A Felzárkózó Települések Program célterületét érintő, fentebb bemutatott komplex problémák eredményeként elmúlt években a magyar lakosság széles rétegeiben érzékelhető **gazdasági fellendülés és életszínvonal emelkedés** a 300 leghátrányosabb helyzetű településen **nem tudott érvényesülni**.

Amint láthattuk, ezeken a településeken a **gazdasági elmaradottság** a **társadalmi problémák** kulminálódásával és **magas gyermekvállalási hajlandósággal** párosul. Ezekben a térségekben az **alapellátások is jelentős szakemberhiánnyal** küzdenek.

Az évszázados távlattal bíró területi elmaradottság **legfőbb oka**, hogy a települések foglalkoztatási és közszolgáltatási **centrumoktól való távolsága** miatt sem az egyre városiasabb **munkaerőpiachoz**, sem az itt felnövő generációk foglalkoztathatóságát megalapozó és támogató **közszolgáltatások** (kisgyermekkorai nevelés, közoktatás, szociális támogatás, egészségügyi ellátás, közműszolgáltatások, közlekedési infrastruktúra stb.) **megfelelő szintjéhez nem férnek hozzá** az itt élők. A halmozódó hátrányok ma már a közösség működésébe is beépülve (pl. helyi menedzsmentkapacitások leépülése) a **tartós mélyszegénység folyamatos újratermelődését** okozzák. (HET 2021:99-100)

A leghátrányosabb helyzetű településeken élő, jelentős részben roma származású lakosság **hátrányainak kompenzálására** a létező alapszolgáltatásoknál magasabb közszolgáltatási szintre, **diagnózis alapú, személyre szabott, komplex beavatkozásokra** van szükség. Ezek között kiemelt helyet foglalnak el a **foglalkoztathatóságot** és **foglalkoztatottságot** erősítő intézkedések és eszközök, melyek kialakításához a Foglalkoztatási Utalvány Program a Felzárkózó Települések Program keretében hozzá kíván járulni.

2.3. Célok kijelölése

A Társadalmi hasznosságú foglalkoztatási utalványok használatán alapuló foglalkoztatást ösztönző program (foglalkoztatási utalvány program) „Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve” (HET) C) komponens: „Felzárkózó települések program” (FETE), „Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés” programeleme céljainak megvalósításához kíván hozzájárulni a maga eszközeivel. Ennek megfelelően a foglalkoztatási utalvány program **„program-szintű”, „programelem-szintű”** és **„egyedi”** célok megvalósítására törekszik

2.3.1. Program-szintű célok:

A Foglalkoztatási utalvány program általános program szintű célja a FETE foglalkoztathatóság és foglalkoztatottság növelésével kapcsolatos céljaihoz való hozzájárulás az alábbiak szerint:

A. Munkahelyek és növekedés:

Hozzájárulás egy **komplex**, foglalkoztathatóságot elősegítő **eszközrendszer** kialakításához és működtetéséhez, amely fenntartható módon, helyi erőforrások mobilizálásával, képességek és készségek fejlesztésén keresztül nyújt támogatást a programba bevont személyeknek

B. Reziliencia erősítése

A foglalkoztathatóság és foglalkoztatottság erősítésén keresztül illetve azzal párhuzamosan a programterületen élők **öngondoskodó képességének, rezilienciájának erősítése** FETE program eredményeinek hosszú távú fenntarthatósága érdekében.

C. A válság társadalmi és gazdasági hatásainak enyhítése

A COVID-19 járvány és az azzal összefüggésben kibontakozó válság hatásainak ellensúlyozása, a **foglalkoztatási potenciál fejlesztése** a FETE program területén élők jelentős részének foglalkoztatást biztosító **szektorokban**, a foglalkoztathatóság és a foglalkoztatottság erősítését biztosító eszközökön keresztül.

2.3.2. Programelem-szintű célok

A Foglalkoztatási utalvány program a FETE programon belül a **„Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés”** programelemet támogatja, így közvetlenül hozzájárul a programelem alábbi céljainak megvalósításához:

- A. A rendszeres munkavégzéshez szükséges **készségek, képességek fejlesztése**
- B. A településeken élő munkaképes korú lakosság **nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésének** támogatása
- C. A célcsoporttagok **munkába állásának** és munkában való **megtartásának** támogatása
- D. A célterület településein élők **munkaerőpiaci sérülékenységének csökkentése**, az elsődleges munkaerőpiaci **integrációjuk erősítése**, az elsődleges munkaerőpiac jelenlétének erősítése a célterületen
- E. A célterület települései, és az azokon élők **gazdasági rezilienciájának** növelése

2.3.3. Egyedi célok

A Foglalkoztatási utalvány program a FETE program-szintű és programelem-szintű céljainak megvalósításán túl további, az SIV projekt nemzetközi és hazai tapasztalataiból valamint a hazai munkaerőpiac helyzetéből levezethető célok megvalósítását is támogatja:

A. Hazai munkaerőpiaci támogatási eszközök repertoárjának bővítése

A Foglalkoztatási utalvány program **új, innovatív foglalkoztatási eszközként** jelenik meg a hazai munkaerőpiaci támogatási eszközök „piacán”. Fő értéke és vonzereje hogy **rugalmas és moduláris felépítésére** alapozva a **foglalkoztató igényeihez** és a **helyi munkaerőpiac jellemzőihez** alkalmazkodva **alakítható**, „személyre” szabható munkaerőpiaci eszközként képes a speciális, hátrányos helyzetű célcsoport foglalkoztatásba vonásával és foglalkoztatásával kapcsolatos anyagi és szakmai **kockázatok csökkentésére**

B. Foglalkoztatók munkaerőpiaci támogatási eszközök igénybevételével kapcsolatos adminisztratív terheinek csökkentése

A Foglalkoztatási utalvány program olyan munkaerőpiaci támogatási eszközt kíván a foglalkoztatók számára elérhetővé tenni, mely a foglalkoztatásba vonással és foglalkoztatással kapcsolatos **adminisztratív terhek jelentős részét leveszi** a munkáltatók válláról, s azokat **harmadik, közvetítő fél** tevékenységi körébe utalja.

C. Magyar munkaerőpiac külföldi kitettségének csökkentése, külföldi munkaerő foglalkoztatásával kapcsolatos kockázatok csökkentése

A Foglalkoztatási utalvány program kifejezetten a **FETE programterületén élő, hazai munkaerő** foglalkoztathatóságát és foglalkoztatottságát kívánja erősíteni, ezen keresztül **csökkenti a munkáltatók külföldi munkaerőnek való kiszolgáltatottságát**, s ezzel összefüggésben az utóbbi évek tapasztalatai (COVID-19 járvány, ukrajnai háború) alapján **csökkenti a külföldi munkaerőre** támaszkodó foglalkoztatással kapcsolatos **kockázatokat**.

D. Munkaadói és munkavállalói elköteleződés elősegítése a munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság erősítése és a jövedelmek növelése érdekében

A foglalkoztatási utalvány program jelentős mértékben támaszkodik a FETE program által nyújtott, foglalkoztathatóságot és foglalkoztatottságot erősítő beavatkozásokra, a diagnózis-alapú, komplex helyi szociális szolgáltatások rendszerébe illeszkedik, támaszkodik a FETE keretében megvalósított intenzív szociális munkára, mentorálási szolgáltatásokra, azokra ráépülve **segíti munkához** a célcsoportot. Ez alapján mintegy **pozitív megerősítésként** kíván hatni a célcsoportra, igazolván a FETE program erőfeszítéseinek létjogosultságát, hatékonyságát, **erősítve a célcsoport FETE iránti elköteleződését**.

Az utalványprogram nem csak a célcsoport, hanem a program kedvezményezettjei, a **munkáltatók** szintjén is ezer szállal kötődik a FETE programhoz, feltételezi a Felzárkózó Települések Program és a potenciális foglalkoztatók közötti együttműködések. Ezeket az **együttműködések** a program a foglalkoztatási utalványok kibocsátásával és az ezeken keresztül nyújtott, **új munkahelyek létrehozását** támogató munkaerőpiaci támogatásokon keresztül **tovább kívánja erősíteni**.

Végül a foglalkoztatási utalvány program pozitívan kíván hatni a **munkáltatók és a célcsoport** egymás iránti elköteleződésére, hiszen a munkáltatók és a célcsoport kölcsönös nyitottságára építve, a célzott toborzási szolgáltatásokon, a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás lehetőségének biztosításán és a munkaerő megtartását szolgáló, célcsoport számára ösztönző szolgáltatásokon keresztül **csökkenteni** képes a foglalkoztatással együtt járó **kockázatokat és feszültségeket** mindkét oldal esetében. Így a foglalkoztatási utalvány program képes hozzájárulni **új munkahelyek létrehozásához, a foglalkoztatottság erősítéséhez** és a munkából származó **jövedelmek növeléséhez** a célterületen.

2.4. Célcsoportok meghatározása

A célterület munkaerőpiaci helyzetének feltérképezésére a Magyar Máltai Szeretetszolgálat megbízásából a **SIMPACT Nonprofit Kft.** végzett **hiánypótló kutatást 2020-ban**, amely feltárta munkaerő-kínálat legfőbb jellemzőit, a munkáltatói igényeket és a foglalkoztatás legfőbb gátjait a célterületen.

A kutatás a helyi foglalkoztatás növelése és a helyi munkaerő bevonásának strukturáltabbá tétele érdekében két fő faktor; a) a **munkára való motiváció**, és b) a **meglévő pozitív minta** alapján **5 fő célcsoport kategóriára** tett javaslatot (SIMPACT 2020:14).

1. Jelenleg is folyamatosan dolgozók.
2. „Könnyű esetek”
3. „Ambiciózusok”
4. „Lecsúszók”
5. „Kemény diók”

A helyi munkaerő-kínálat fenti csoportokba való **besorolása** a terepen dolgozó **szociális szakemberek feladata** lesz előre meghatározott módszertan alapján.

Az utalványprogram - fenti csoportok jellemzői és az esetükben szükséges foglalkoztatási feladatok alapján - elsősorban a **"könnyű esetek"** és az **"ambiciózusok"** munkaerőpiaci bevonására kínál innovatív megoldást.

A **"Könnyű esetek"** aktív korú emberek, akik ugyan nem dolgoznak, de korábbi munkatapasztalattal rendelkeznek, motiváltak a munkavállalásra, és van a körülöttük pozitív minta is. Esetükben a **munkaerő-igény és munkaerő kínálat összekapcsolása**, azaz a toborzás, másrészt a **munkában tartást** támogató szolgáltatások (munkába jutás támogatása, szálláshely biztosítása, egészségügyi szolgáltatások, kezdőcsomag stb.) jelenthetnek hatékony segítséget.

Az **"Ambiciózusok"** esetében szintén megvan a munkára való motiváció, de hiányzik munkatapasztalat és/vagy a környezetből a pozitív minta. Részben a munkaerőpiacra belépő, frissen végzett fiatalok, részben a munkaerőpiacról már régen "kipergett" aktív korú potenciális munkavállalók tartoznak ebbe a csoportba, akik "bár akarnak dolgozni, nem biztos, hogy jól értik, hogy mivel jár ez, így több segítséget igényelnek". Esetükben nagy szükség van a **munkahelyi beilleszkedés támogatására** mind a munkahelyen, mind a terepen.

A fentiek alapján az utalványprogram **feltételezi a FETE program**, illetve az abban dolgozó, munkaerőpiaci ismeretekkel is rendelkező **szociális szakemberek** támogatását a célcsoporttagok **előzetes felmérése, csoportosítása és bevonása** illetve a munkahelyi beszokást, beilleszkedést segítő **szociális munka, mentorálás** területén.

2.5. Kedvezményezettek meghatározása

A Felzárkózó Települések Program célterületét érintő **problémák**, valamint az utalványprogram ezekkel összefüggő **program- és programelem-szintű**, valamint **egyedi céljai** alapján az utalványprogram az alábbi **kedvezményezetti csoportok** számára kíván utalvány-alapú foglalkoztatást-ösztönző szolgáltatásokat biztosítani:

1. FETE településeken működő, illetve FETE programmal együttműködő **kis- és középvállalkozások**
2. FETE programmal együttműködő **nagyvállalatok, multinacionális vállalatok**

3. A foglalkoztatási utalvány-program beavatkozásainak meghatározása

A fentiekben bemutatott problémák és célok illeszkedését, a célok elérése érdekében az előzetes felmérések, munkáltatói interjúk alapján hatékonyan ígérkező, végrehajtandó lehetséges beavatkozásokat az alábbi táblázatban foglaljuk össze. A táblázatban a programszintű, programelem-szintű és egyedi célok azonosíthatóságának érdekében a 2.3.2., 2.3.2 és 2.3.3 bekezdésben alkalmazott nagybetűs jelöléseket alkalmazzuk (A, B, C...):

Ssz.	Probléma	Programszintű cél	Programelem-szintű cél	Egyedi cél	Tevékenység/beavatkozás
1.	Foglalkoztatottság alacsony szintje, magas szintű munkanélküliség a FETE program településein élők körében	<p>A. Munkahelyek és növekedés – Hozzájárulás egy komplex, foglalkoztathatóságot elősegítő eszközrendszer kialakításához és működtetéséhez</p> <p>B. Reziliencia erősítése: – Foglalkoztathatóság és foglalkoztatottság erősítése</p> <p>C. A válság társadalmi és gazdasági hatásainak enyhítése: – A foglalkoztatási potenciál fejlesztése a FETE program területén élők jelentős részének foglalkoztatást biztosító szektorokban</p>	<p>B. A településeken élő munkaképes korú lakosság nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésének támogatása</p> <p>C. A célcsoporttagok munkába állásának és munkában való megtartásának támogatása</p> <p>D. A célterület településein élők munkaerőpiaci sérülékenységének csökkentése, az elsődleges munkaerőpiaci integrációjuk erősítése, az elsődleges munkaerőpiac jelenlétének erősítése a célterületen</p>	<p>D. Munkaadói és munkavállalói elköteleződés elősegítése a munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság erősítése és a jövedelmek növelése érdekében</p> <p>– Munkahelyteremtés</p> <p>– Célcsoporttagok tartós foglalkoztatása</p>	<p>Toborzási szolgáltatások</p> <p>Célcsoporttagok munkahelyi beszkottatását és készségfejlesztését támogató szolgáltatások: Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás</p> <p>Célcsoporttagok beilleszkedését és megtartását szolgáló szolgáltatások:</p>
2.	A szegénység és kirekesztődés kockázatának kitett személyek magas aránya a FETE program településein	<p>B. Reziliencia erősítése – A foglalkoztathatóság és foglalkoztatottság erősítésén keresztül illetve azzal párhuzamosan a programterületen élők öngondoskodó képességének, rezilienciájának erősítése</p>	<p>E. A célterület települései és az azokon élők gazdasági rezilienciájának növelése</p>	<p>D. Munkaadói és munkavállalói elköteleződés elősegítése a munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság erősítése és a jövedelmek növelése érdekében</p> <p>– Tartós jövedelem biztosítása a célcsoporttagok számára</p>	<p>Toborzási szolgáltatások</p> <p>Célcsoporttagok munkahelyi beszkottatását és készségfejlesztését támogató szolgáltatások: Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás</p> <p>Célcsoporttagok beilleszkedését és megtartását szolgáló szolgáltatások:</p>
3.	Alacsony iskolai végzettség,	<p>A. Munkahelyek és növekedés</p>	<p>A. Rendszeres munkavégzéshez</p>	<p>D. Munkaadói és munkavállalói</p>	<p>Célcsoporttagok munkahelyi beszkottatását</p>

	munkapaszta- tok és munkaszocializá- ció hiánya	– Képességek és készségek fejlesztése	szükséges készségek, képességek fejlesztése	elköteleződés elősegítése a munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság erősítése és a jövedelmek növelése érdekében	és készégfejlesztését támogató szolgáltatások: Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás
4.	Alacsony szintű mobilitás, munkahelyre való eljutás nehézségei, közlekedési infrastruktúra hiánya	A. Munkahelyek és növekedés – Helyi erőforrások mobilizálása	C. A célcsoport munkába állásának és munkában való megtartásának támogatása	D. Munkaadói és munkavállalói elköteleződés elősegítése a munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság erősítése és a jövedelmek növelése érdekében	Célcsoporttagok beilleszkedését és megtartását szolgáló szolgáltatások: – Személyszállítási szolgáltatások – Szálláshely- szolgáltatások
5.	Célcsoport egészségi problémái, ezzel összefüggő gyakori távolmaradás a munkahelyről	A. Munkahelyek és növekedés – Helyi erőforrások mobilizálása	C. A célcsoport munkába állásának és munkában való megtartásának támogatása	D. Munkaadói és munkavállalói elköteleződés elősegítése a munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság erősítése és a jövedelmek növelése érdekében	Célcsoporttagok beilleszkedését és megtartását szolgáló szolgáltatások: – Egészségügyi vizsgálat és tanácsadás – Munkába állási kezdőcsomag
6.	A célcsoport bennragadása a közfoglalkoztatá- s rendszerében	A. Munkahelyek és növekedés – Helyi erőforrások mobilizálása C. A válság társadalmi és gazdasági hatásainak enyhítése – Foglalkoztatási potenciál fejlesztése a FETE program területén élők jelentős részének foglalkoztatást biztosító szektorokban	B. A településeken élő munkaképes korú lakosság nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésének támogatása C. A célcsoport munkába állásának és munkában való megtartásának támogatása D. A célterület településeiben élők munkaerőpiaci sérülékenységének csökkentése, az elsődleges munkaerőpiaci integrációjuk erősítése, az elsődleges munkaerőpiac jelenlétének erősítése a célterületen	D. Munkaadói és munkavállalói elköteleződés elősegítése a munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság erősítése és a jövedelmek növelése érdekében	Toborzási szolgáltatások Célcsoporttagok munkahelyi beszoktatását és készégfejlesztését támogató szolgáltatások: Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás Célcsoporttagok beilleszkedését és megtartását szolgáló szolgáltatások: – Egyszeri belépési bónusz
7.	Állami foglalkoztatási szolgáltatások alacsony hatékonysága a célterületen élő speciális célcsoport esetében	A. Munkahelyek és növekedés – Hozzájárulás egy komplex, foglalkoztathatóságot elősegítő eszközrendszer kialakításához	D. A célterület településeiben élők munkaerőpiaci sérülékenységének csökkentése, az elsődleges munkaerőpiaci integrációjuk erősítése, az elsődleges munkaerőpiac	A. Hazai munkaerőpiaci támogatási eszközök repertoárjának bővítése	Toborzási szolgáltatások Célcsoporttagok munkahelyi beszoktatását és készégfejlesztését támogató Célcsoporttagok beilleszkedését és megtartását szolgáló szolgáltatások

			jelenlétének erősítése a célterületen		
8.	Aktív munkaerőpiaci eszközök alacsony vonzereje, rugalmatlansága	A. Munkahelyek és növekedés – Hozzájárulás egy komplex, foglalkoztathatóságot elősegítő eszközrendszer kialakításához	D. A célterület településein élők munkaerőpiaci sérülékenységének csökkentése, az elsődleges munkaerőpiaci integrációjuk erősítése, az elsődleges munkaerőpiaci jelenlétének erősítése a célterületen	A. Hazai munkaerőpiaci támogatási eszközök repertoárjának bővítése	Modulárisan felépülő, a munkavállalói sajátosságok és a munkáltatói igények alapján alakítható szolgáltatáscsomagok kialakítása
9.	Aktív munkaerőpiaci eszközök igénybevételevel kapcsolatos adminisztratív terhek visszatartó ereje	A. Munkahelyek és növekedés – Hozzájárulás egy komplex, foglalkoztathatóságot elősegítő eszközrendszer kialakításához	D. A célterület településein élők munkapiaci sérülékenységének csökkentése, az elsődleges munkaerőpiaci integrációjuk erősítése, az elsődleges munkaerőpiaci jelenlétének erősítése a célterületen	B. Foglalkoztatók munkaerőpiaci támogatási eszközök igénybevételevel kapcsolatos adminisztratív terheinek csökkentése	Munkaerőpiaci szolgáltatók bevonása az utalványprogramba harmadik, közvetítő félként
10.	Foglalkoztatók külföldi munkaerőnek való kiszolgáltatottsága, hazai munkaerőpiaci külföldi kitettsége	C. A válság társadalmi és gazdasági hatásainak enyhítése	E. A célterület települései, és az azokon élők gazdasági rezilienciájának növelése	C. A Magyar munkaerőpiaci külföldi kitettségének csökkentése, külföldi munkaerő foglalkoztatásával kapcsolatos kockázatok csökkentése	A FETE településeken élő célcsoporttagok foglalkoztatásba vonását támogató szolgáltatások

3. táblázat A foglalkoztatási utalvány program célrendszere és beavatkozásai

4. Az utalványprogram keretében támogatható tevékenységek meghatározása

A foglalkoztatási utalvány program keretében végrehajtandó javasolt beavatkozásokat és intézkedéseket a fentiekben a FETE program célterületére jellemző foglalkoztatási és munkaerőpiaci problémákból, valamint az ezek kezeléséhez kapcsolódó „programszintű”, „programelem-szintű” és „egyedi” célokból vezettük le.

A javasolt beavatkozások és intézkedések a foglalkoztatási utalvány program támogatható tevékenységei, melyeket a következőkben részletesen mutatunk be, meghatározva a támogatható tevékenységek végrehajtására javasolt kedvezményezett csoportokat, a végrehajtásba bevonandó szolgáltatókat illetve a tevékenységek javasolt célcsoportjait is. Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a támogatható tevékenységek három szolgáltatáscsomagba kerültek besorolásra, melyekből a kedvezményezettek a foglalkoztatási utalvány program logikájának megfelelően, munkaerőpiaci szolgáltató szervezet támogatásával, saját igényeiknek és a foglalkoztatni kívánt célcsoportok sajátosságainak megfelelő, egyedi szolgáltatáscsomagokat állíthatnak össze, amelyek megvalósítására utalvány alapú támogatást igényelhetnek.

Szolgáltatáscsomag	Szolgáltatások részletes leírása	Szolgáltató
Toborzási szolgáltatások	Munkaerő-igény felmérése	Munkaerőpiaci szolgáltató
	Munkaerő kínálat (bevonható célcsoporttagok) felmérése a FETE program mentoraival együttműködésben	
	Munkaerő előszűrése	
	Munkaerő kiközvetítése	
	Toborzással kapcsolatos adatgyűjtés és adatszolgáltatás a FETE program számára	
Célcsoporttagok munkahelyi beszkoltatását és készségfejlesztését támogató szolgáltatások	<p>1. hónap: célcsoporttagok bevezető részmunkaidős foglalkoztatása (2 óra) + célcsoporttagok készségfejlesztése, mentorálása (2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> Bértámogatás: Célcsoporttagok bérköltsége (4 óra) + munkahelyi mentor bérköltsége (2 óra) <p>2. hónap: célcsoporttagok bevezető részmunkaidős foglalkoztatása (4 óra) + célcsoporttagok készségfejlesztése, mentorálása (2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> Bértámogatás: Célcsoporttagok bérköltsége (6 óra) + munkahelyi mentor bérköltsége (2 óra) <p>3. hónap: célcsoporttagok bevezető részmunkaidős foglalkoztatása (6 óra) + célcsoporttagok készségfejlesztése, mentorálása (2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> Bértámogatás: Célcsoporttagok bérköltsége (8 óra) + munkahelyi mentor bérköltsége (2 óra) <p>Bértámogatás:</p> <ul style="list-style-type: none"> Célcsoporttagok esetében maximum a minimálbér, illetve a garantált bérminimum + járuléki arányos része Munkahelyi mentorok esetében maximum a garantált bérminimum + járuléki arányos része 	Munkaerőpiaci szolgáltató / munkaerő kölcsönző
	Beszoktatási tevékenység nyomon követése, adminisztrációja, adatszolgáltatás a FETE program számára	
Célcsoporttagok beilleszkedését és megtartását szolgáló szolgáltatások	Egészségügyi állapotfelmérés, orvosi tanácsadás	Munkaerőpiaci szolgáltató/Egészségügyi szolgáltató
	Munkába állási kezdőcsomag (munkaruha, higiéniai csomag)	Munkaerőpiaci szolgáltató/munkaruha forgalmazó
	Személyszállítás biztosítása a lakóhely és a munkahely között (maximum 100 km/nap oda-vissza)	Munkaerőpiaci szolgáltató/személyszállítási szolgáltató
	Szálláshely biztosítása (napi 100 km-t meghaladó utazási szükséglet esetén)	Munkaerőpiaci szolgáltató/szálláshelyszolgáltató
	3. hónap után egyszeri belépési bónusz (bruttó 50.000 Ft, bérkiegészítés)	Munkáltató/Munkaerőpiaci szolgáltató (munkaerő-kölcsönző)
	Szolgáltatásokkal kapcsolatos adatgyűjtés, adminisztráció, adatszolgáltatás a FETE program számára	Munkaerőpiaci szolgáltató/szakterületi szolgáltató

4. táblázat A foglalkoztatási utalvány program támogatott tevékenységei

A javaslat szerint a foglalkoztatási utalványprogram szolgáltatásainak igénybe vételére a kedvezményezettek nem egyformán jogosultak, 1000 fő **feletti** foglalkoztatotti létszám felett a nagyvállalatok és multinacionális vállalatok a szolgáltatásoknak korlátozott köréhez férhetnek csak hozzá, számukra a bértámogatás nem vehető igénybe. Az igénybe vehető szolgáltatások körének korlátozását az utóbbi kedvezményezetti csoport esetében azért tartjuk indokoltnak, mert az ebbe a csoportba tartozó nagyvállalatok és multinacionális vállalatok jelentős saját erőforrásokkal rendelkeznek foglalkoztatási programok, fejlesztések végrehajtására. A kedvezményezetti célcsoportnak ráadásul az állami foglalkoztatási támogatások szélesebb, esetenként egyedi konstrukciókkal kiegészülő körének igénybevételére is több a lehetőségük. Mindez a bérköltség-támogatás helyett a célcsoport foglalkoztathatósága és foglalkoztatása, munkaerőpiaci integrációja szempontjából hasonlóképp lényeges célzott és tudatos toborzási szolgáltatások és kiegészítő munkaerőpiaci szolgáltatások támogatását állítja a fókuszba az 1000 fő feletti munkavállalót foglalkoztató hazai és multinacionális nagyvállalatok esetében. Hozzá kell tennünk azonban, hogy a munkáltatói interjúk során a fenti kedvezményezetti csoportba tartozó nagyvállalatok képviselői is jelentős vonzerőt, motivációs potenciált társítottak a bérköltség-támogatáshoz, ami a célcsoport bevonásával, munkaerőpiaci integrációjával kapcsolatos célok fényében megfontolandóvá teheti a bérköltség-támogatás bevezetését az 1000 fő feletti munkavállalói létszámmal dolgozó nagyvállalatok esetében is. A kedvezményezetti csoportoknak a szolgáltatások igénybevételére vonatkozó jogosultságait a programjavaslat támogatási programmá történő fejlesztése és véglegesítése során szükséges meghatározni. A kedvezményezetti csoportok szolgáltatások igénybevételére való jogosultságával kapcsolatos javaslatot **át** az alábbi táblázat szemlélteti:

Kedvezményezett csoport	Toborzási szolgáltatások	Célcsoporttagok munkahelyi beszoktatását támogató szolgáltatások (Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás)	Célcsoporttagok beilleszkedését és megtartását támogató szolgáltatások
1. KKV-k	IGEN	IGEN	IGEN
2. Nagyvállalatok 1000 fő alatt	IGEN	IGEN	IGEN
3. Nagyvállalatok 1000 fő felett		NEM	

5. táblázat A foglalkoztatási utalvány program kedvezményezettjeinek jogosultsága a támogatott szolgáltatások igénybevételére

A foglalkoztatási utalvány program támogatott szolgáltatásai úgy kerültek meghatározásra, hogy illeszkedjenek a programba bevonni kívánt, SIMPACT módszertan alapján kiválasztott célcsoportok sajátosságaihoz, foglalkoztatással kapcsolatos jellemzőihez és igényeihez.

A „Könnyű esetek”-ként meghatározott célcsoport sajátosságai alapján az 1. és 3. szolgáltatáscsomag utalvány alapú igénybevétele, az „Ambiciózusok” célcsoportja esetében a célcsoporti jellemzők alapján az előzőek mellett a 2. szolgáltatáscsomag (bevezető részmunkaidős foglalkoztatás) utalvány alapú igénybevétele javasolt. A könnyű eseteket jellemző motiváltság és rendelkezésre álló munkatapasztalat nem teszi szükségessé a munkavégzéssel kapcsolatos bevezetést, az első munkatapasztalatok megszerzését és a munkahelyi beszokást támogató bevezető részmunkaidős foglalkoztatást. Természetesen előfordulhat, hogy a célcsoporttal kapcsolatos előzetes ismereteket és hipotéziseket a tényleges foglalkoztatási helyzet érvényteleníti, ezért a tényleges programtapasztalatok alapján szükséges lehet a programjavaslat felülbírálata és a bevezető részmunkaidős foglalkoztatási programelem kiterjesztése a könnyű esetekre is.

A foglalkoztathatóságot és foglalkoztatottságot erősítő utalvány alapú szolgáltatásokba bevonandó célcsoportokra tett javaslatot az alábbi táblázat szemlélteti

Célcsoport	Szolgáltatáscsomag		
	1. toborzás	2. Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás	3. munkában tartás
„Könnyű esetek”	IGEN	NEM	IGEN
„Ambíciózusok”	IGEN	IGEN	IGEN

6. táblázat A foglalkoztatási utalvány program szolgáltatásaiba bevonandó célcsoportok

4.1. A foglalkoztatási utalvány program által kínált foglalkoztatásösztönző szolgáltatások igénybevételének feltételei

Megbízói igény és a tárgyban a foglalkoztatókkal folytatott megbeszélések, interjúk eredményei alapján a foglalkoztatási utalvány program által kínált szolgáltatások igénybevételének olyan feltételeit határoztuk meg, melyek a munkáltatói elköteleződés erősítése mellett nem jelentenek aránytalan, működést nehezítő, kockáztnövelő kööttséget és túlzott adminisztratív terhet a munkáltatók számára. Ezen alapelveket szem előtt tartva az utalványok igénybe vételét az alábbi, feltételekhez javasoljuk kötni a program keretében:

- **Regisztráció és együttműködési szándéknyilatkozat**
 - **Együttműködési kötelezettségek vállalása**
 - A kiközvetített munkavállalók **foglalkoztatásba vonása**
 - A kiközvetített és a bértámogatások, munkaerő megtartását szolgáló szolgáltatások által érintett munkavállalók **tartós foglalkoztatására vonatkozó szándék kinyilvánítása**
 - Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás esetén a **bevezető foglalkoztatás feltételeinek kialakítása** (infrastruktúra-fejlesztés, folyamatok fejlesztése) önerőből vagy egyéb támogatások bevonásával
 - Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás esetén **munkahelyi mentor** biztosítása
 - Bértámogatás esetén a bértámogatás és a tényleges bér közötti **különbséget önerőből történő finanszírozása**
 - **Adatgyűjtési és adatszolgáltatási kötelezettségek vállalása** a program teljesítményértékelésével és hatásmérésével kapcsolatban
 - Az utalványok igénybevételével kapcsolatos eredmények, tapasztalatok **kommunikálása** a foglalkoztatók kommunikációs csatornáin

5. Az utalvány alapú foglalkoztatási támogatási program keretösszegének és támogatási intenzitásának meghatározása

5.1. Keretösszeg és támogatási intenzitás meghatározásával kapcsolatos számítások.

Az utalvány alapú foglalkoztatásösztönző támogatási program keretösszegének és támogatási intenzitásának meghatározásához a **bértámogatások esetében a minimálbér és garantált bérminimum 2022-ben hatályos havi összegét**, illetve ezeknek az interjúkba bevont foglalkoztatók által a célcsoportba tartozó

munkavállalók és a betanításukkal foglalkozó munkahelyi mentorok (pl. műszakvezetők) esetében kifizetett **átlagos bérköltségekhez való arányát** vettük alapul.

A **szolgáltatások** esetében a becslések során munkaerőpiaci szolgáltatóktól kapott, piaci tapasztalatokon alapuló adatokra támaszkodtunk.

A fenti adatokon alapuló kalkulációk eredményeként a foglalkoztatási utalvány programra nettó **404.780.250,- Ft**, bruttó **514.070.918,- Ft** elkülönítése javasolt a Felzárkózó Települések Program költségvetéséből. Fontosnak tartjuk jelezni, hogy az utalványprogramra javasolt keretösszegen belül a munkaerőpiaci szolgáltató által megadott **toborzási költségek aránya kiemelkedően magas** a bértámogatások vagy a munkaerő megtartását szolgáló költségek arányához képest. Az, hogy az utalványprogram már a toborzási szakaszban sokat épít a FETE program folyamataira, a **munkaerő előzetes felmérésére** és az ez alapján keletkezett **adatbázisokra**, lehetőséget teremt a **toborzási szolgáltatások költségeinek csökkentésére**, a program **kiegyensúlyozottabb költségstruktúrájára** kialakítására.

Ami a **szolgáltatásokat** illeti, a javasolt **támogatási intenzitás 100%**, azaz az utalványok a szolgáltatások esetében a szolgáltatások teljes költségét fedezik.

A **bértámogatások** esetében a támogatási intenzitás a **célcsoporttagok** bérköltségének **legfeljebb 100%-a** lehet. A támogatási intenzitást csökkentheti, ha munkáltató által fizetett tényleges bérköltségek meghaladják a hatályos minimálbér és költségei összegét,

Ami a munkahelyi **mentorokat** illeti, esetükben a bértámogatás intenzitása **legfeljebb 25%**, amit tovább csökkenthet, ha az esetükben kifizetett bérköltségek meghaladják a hatályos garantált bérminimum és költségei összegét.

Szolgáltatás megnevezése	Költség/fő	Szolgáltatásba bevinni tervezett célcsoporttagok száma (fő)	Összes költség (nettó)	Összes költség (bruttó)	Magyarázat a kalkulációhoz
Toborzási szolgáltatások	200 000 Ft	1 000	200 000 000 Ft	254 000 000 Ft	<p>A toborzás ára, nettó 200.000 Ft / fő + ÁFA, bár a piaci árnak megfelel-, a jelen konstrukcióban magasnak tartjuk. A szolgáltató által elvégzett feladatok a normál szolgáltatáshoz képest szűkebb kört fednek le, mivel a szolgáltató a FETE program adatbázisából dolgozik, előkészítő munka részét a településeken a program megvalósítói (szociális munkások) végzik. Javasolt ár: 100.000 Ft/fő</p> <p>A FETE program esetében a kötelező vállalkozások a ténylegesen foglalkoztatásba vonni tervezett célcsoporttagok számára nem tartalmaz előírást, ezért a szolgáltatásokba bevonandó 10.000 fő célcsoporttag 10 %-nak (1000 fő) utalványok segítségével történő elhelyezésével számoltunk.</p>

					<p>Ebből a számból indultunk ki az olyan alapszolgáltatások, mint az orvosi vizsgálat vagy a kezdőcsomag költségeinek tervezése, illetve az adminisztratív költségek esetében.</p> <p>A létszámadatok változtathatók.</p>
Egészségügyi állapotfelmérés, orvosi tanácsadás	10 000 Ft	1 000	10 000 000 Ft	12 700 000 Ft	
Munkába állási kezdőcsomag (munkaruha, higiéniai csomag)	30 000 Ft	1 000	30 000 000 Ft	38 100 000 Ft	
Személyszállítás biztosítása a lakóhely és a munkahely között (maximum 100 km/nap oda-vissza)	45 000 Ft	500	22 500 000 Ft	28 575 000 Ft	A foglalkoztatói interjúk eredményei alapján az utalványokon keresztül foglalkoztatásba vont 1000 fő 50%-a (500 fő) esetében számítunk személyszállítási szolgáltatások szükségességére.
Szálláshely biztosítása (napi 100 km-t meghaladó utazási szükséglet esetén)	96 000 Ft	100	9 600 000 Ft	12 192 000 Ft	Foglalkoztatói interjúk alapján a szálláshely szolgáltatások esetén számítunk a legkisebb igényre, reálisan az utalványok segítségével foglalkoztatásba vont célcsoporttagok 10%-a (100 fő) esetében lehet szükség a szálláshely-szolgáltatások utalvány alapú finanszírozására.
Szolgáltatásokkal kapcsolatos adatgyűjtés, adminisztráció, adatszolgáltatás a FETE program számára	20 000 Ft	1 000	20 000 000 Ft	25 400 000 Ft	
Munkabértámogatás – munkavállaló	1. hó: 113 000 Ft 2. hó: 151 420 Ft 3. hó: 226 000 Ft	200	98 084 000 Ft	124 566 680 Ft	<p>A bevezető részmunkaidős foglalkoztatásra vonatkozó utalványok segítségével a FETE program szolgáltatásaiba bevonandó célcsoporttagok 2 %-át (200 fő) tartjuk reálisan elhelyezhetőnek. A becslésnél lemorzsolódással nem számoltunk.</p> <p>A számítás nem tartalmaz becslést a minimálbér emelkedésére vonatkozóan a megvalósítási időszakban.</p> <p>Javaslat: az erre a szolgáltatásra vonatkozó kalkulált keretösszeget célszerű a becsült értéknel</p>

					15-20 %-kal magasabban meghatározni.
Munkabértámogatás – mentor	73 250,-Ft	15	3 296 250 Ft	4 186 238 Ft	A számítás nem tartalmaz becslést a garantált bérminimum emelkedésére vonatkozóan a megvalósítási időszakban. Javaslat: az erre a szolgáltatásra vonatkozó kalkulált keretösszeget célszerű a becsült értéknél 15-20 %-kal magasabban meghatározni.
Egyszeri belépési bónusz (a 3. hónap végén)	50 000 Ft	200	11 300 000 Ft	14 351 000 Ft	Javaslat: béreként, vagy egyéb módon (utalvány, szolgáltatások) is kifizethető
Összesen			404 780 250 Ft	514 070 918 Ft	

7. táblázat A foglalkoztatási utalvány program keretösszegének meghatározása

A fenti kalkulációkból kiindulva és a hatékony programmegvalósítás szempontjait szem előtt tartva javasoljuk az igényelhető utalványok minimum és maximum értékét, illetve átlagértékét meghatározni. Ezt a következő táblázatban mutatjuk be:

Utalványok értéke	Összeg
Utalványok minimum értéke	1 000 000 Ft
Utalványok maximum értéke	25 000 000 Ft
Utalványok átlagértéke	8 000 000 Ft

8. táblázat A foglalkoztatási utalványok minimum, maximum és átlagértékének meghatározása

Az utalványok átlagértékéből és a javasolt keretösszegeből kiindulva a foglalkoztatási utalvány program keretében kibocsátott utalványok száma minimum 60 db, maximum 70 db lesz.

A fejezetben bemutatott kalkulációk részleteit és háttérét a javaslatához mellékletként csatolt „Foglalkoztatási utalvány program – kalkulációk” c. Excel tábla tartalmazza.

5.2. Állami támogatási szabályok

Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 107. cikkének (1) bekezdésében szereplő kritériumok alapján a foglalkoztatási utalvány program keretében nyújtott támogatás **állami támogatásnak** minősül.

A Bizottság 1407/2013/EU rendelete (2013. december 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról c. rendelet (1) bekezdése alapján azonban a foglalkoztatási utalvány programban igénybe vehető szolgáltatások **csekély összegű (de minimis) támogatásként igényelhetők.**

Ennek megfelelően alkalmazni kell rájuk 1407/2013/EU rendelet rendelkezéseit, erről az igénylőket **tájékoztatni** szükséges és a programnak biztosítania kell a foglalkoztatási utalványok formájában igényelt csekély összegű támogatások **regisztrációjának és nyomon követésének adminisztratív háttérét**, amire „Az utalványprogram kedvezményezettjei számára teljesítendő adminisztrációs feladatok, kötelezettségek meghatározása” c. bekezdésben teszünk javaslatot.

6. Az utalványprogram ütemtervének kidolgozása az RRF-3.0.0 projekt ütemezésének figyelembe vételével

Az utalványprogramot a Felzárkózó Települések Program indulását követően, a FETE folyamatainak letisztázását, a foglalkoztatási utalvány program megvalósításához szükséges szolgáltatások (szociális munka, munkaerő kínálat előzetes felmérése, célcsoportok meghatározása adatbázisok felépítése) beindulását és a további előfeltételek (munkáltatók bevonása) megvalósulását követően, **2023. második negyedévében** javasoljuk elindítani.

Utalványok **futamideje: 6 hónap**, ami a felhasználás elmaradása esetén egyszer, további hat hónapra **meghosszabbítható**.

A **bevezető részmunkaidős foglalkoztatáshoz** kapcsolódó utalványok **3 hónapon** keresztül finanszírozzák a foglalkoztatásba bevont célcsoporttagok és a velük foglalkozó munkahelyi mentorok **béreköltségeit**.

A **munkaerő megtartását és beilleszkedését támogató** utalványok **6 hónapon** keresztül finanszírozzák a **rendszeres szolgáltatásokat** (személyszállítás, szálláshely-szolgáltatás).

A **kedvezményezettek** (munkáltatók) eredményes utalványfelhasználást és pénzügyi elszámolást követően **újabb utalványigényt nyújthatnak be**.

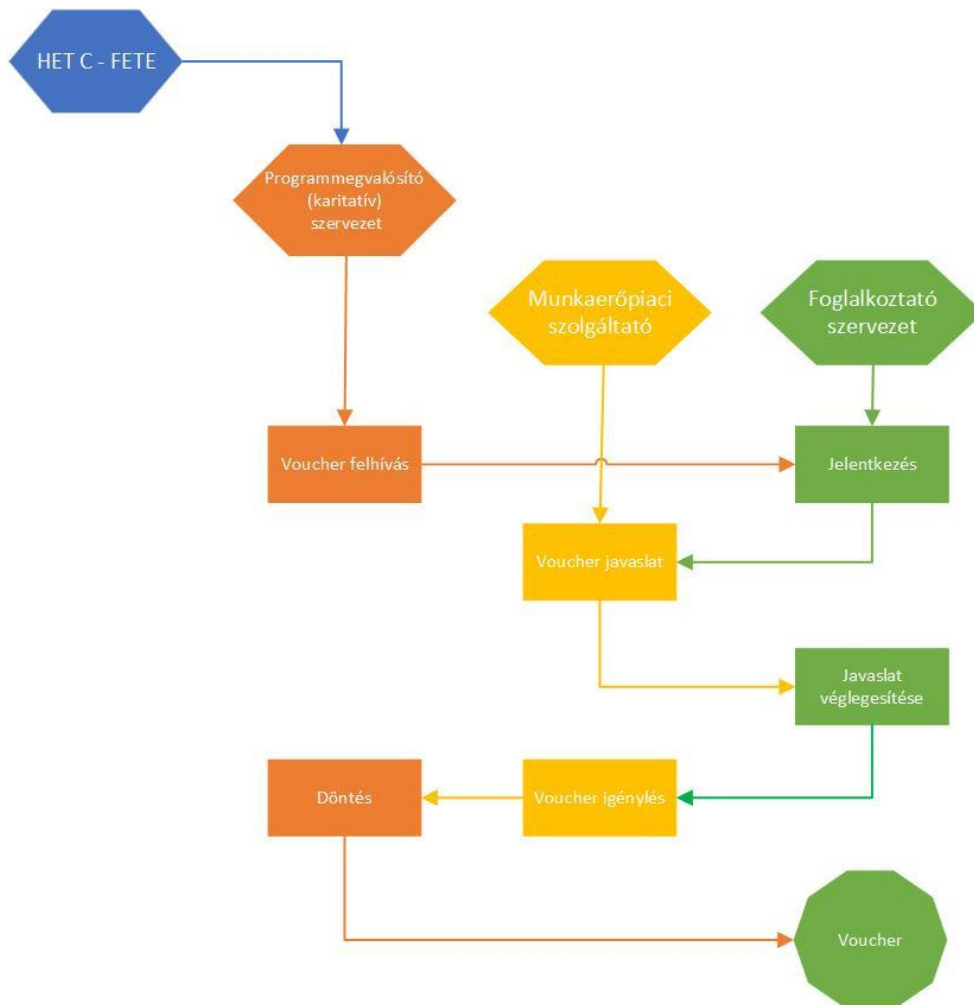
Az utalványprogram megvalósítása a FETE program ütemezéséhez és mérőföldköveihez illeszkedve 2026.03.31-ig kerül megvalósításra.

Itt tartjuk fontosnak megemlíteni, hogy az utalványprogram keretében lehetségesnek tartjuk hogy ugyanazon foglalkoztató újból benyújthasson utalványigényt miután korábban igényelt utalványai felhasználási ideje lejárt és azokkal sikeresen elszámolt. Az ismételt igénylés feltételeként továbbá javasoljuk, hogy ugyanazon munkáltató az új utalványokat csak új célcsoporttagok bevonásához és munkahelyi integrációjához kapcsolódóan igényelhesse, korábban már bevont célcsoporttagok foglalkoztatásban tartásához kapcsolódóan már ne. Erre azért van szükség, hogy az utalványprogram hatékonyan hozzájáruljon a FETE programban a munkaszocializációs programokba bevont személyek számával kapcsolatban meghatározott célérték eléréséhez.

6.1. Az utalványprogram folyamatainak kidolgozása

Miként arra már többször is felhívtuk a figyelmet, az utalványprogram nagy mértékben épít a FETE program szolgáltatásaira (szociális munka, munkaerő kínálat előzetes felmérése, célcsoportok meghatározása, adatbázis-építés, mentorálás stb.), illetve a munkáltatókkal és munkaerőpiaci szolgáltatókkal kiépített együttműködésekre. Ezek a tevékenységek fontos alapfeltételei a foglalkoztatási utalványprogramnak, azonban folyamataik nem tartoznak közvetlenül az utalványprogram beavatkozásainak körébe, ezért az említett megalapozó folyamatokat az alábbiakban nem tárgyaljuk.

6.1.1. Az utalványok igénylésének folyamatai

2. ábra Utalványok igénylésének folyamatai

HET C - FETE

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve” (HET) C) komponens: „Felzárkózó települések program” (FETE), „Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés” programelem

Programmegvalósító (karitatív) szervezet

- **Utalványfelhívás (információs dokumentum) elkészítése**
- **Döntés az utalvány javaslatról**
- **Utalvány kibocsátása**

A Felzárkózó települések program megvalósító szervezete(i)nek feladatai az utalvány előkészítésében és kibocsátásában:

A szervezet a programban foglaltak alapján elkészíti az utalványfelhívást (az utalványok igénylésére vonatkozó információs anyagot).

Az utalványfelhívás tartalmazza a kedvezményezettek körét, a jelentkezés módját, az utalvány által finanszírozott szolgáltatások körét, a közreműködő szervezet(ek) listáját, az utalványok lejáratát és az elszámolás módját.

A megvalósító szervezet hozza meg a döntést a munkaerőpiaci szolgáltató és a foglalkoztató szervezet által beterjesztett utalvány igényről.

A döntés lehet:

- támogató
- átdolgozásra visszaküldött
- elutasító

A megvalósító szervezet kibocsátja az utalványt, amelynek kedvezményezettje a foglalkoztató, megvalósítója a munkaerőpiaci szolgáltató(k). A megvalósító szervezet értesíti az érintett feleket.

Munkaerőpiaci szolgáltató

- **Kapcsolati rendszerében terjeszti a felhívást**
- **Regisztrálja a foglalkoztatókat és elvégzi az előszűrést**
- **Felméri a foglalkoztató igényeit és elkészíti a javaslatot az utalványra**
- **A foglalkoztóval egyeztetési és véglegesíti az utalványtervezetet**
- **Elkészíti az utalványigénylést és felterjeszti döntésre a program megvalósító szervezetéhez**

A munkaerőpiaci szolgáltató saját kapcsolati körében terjeszti az utalványfelhívást.

A munkaerőpiaci szolgáltató regisztrálja a kedvezményezett munkáltató jelentkezését, és elvégzi az előszűrést.

A regisztrált szervezetekről havonta jelentést készít a megvalósító szervezetnek.

A regisztrált és befogadott foglalkoztató szervezettel elkezd az egyeztetéseket és a foglalkoztató szervezet igényei alapján elkészíti az utalvány javaslatot.

Véglegesíti az utalvány javaslatot a foglalkoztató szervezettel együtt.

Benyújtja az utalvány igényt a megvalósító szervezet felé.

Foglalkoztató szervezet

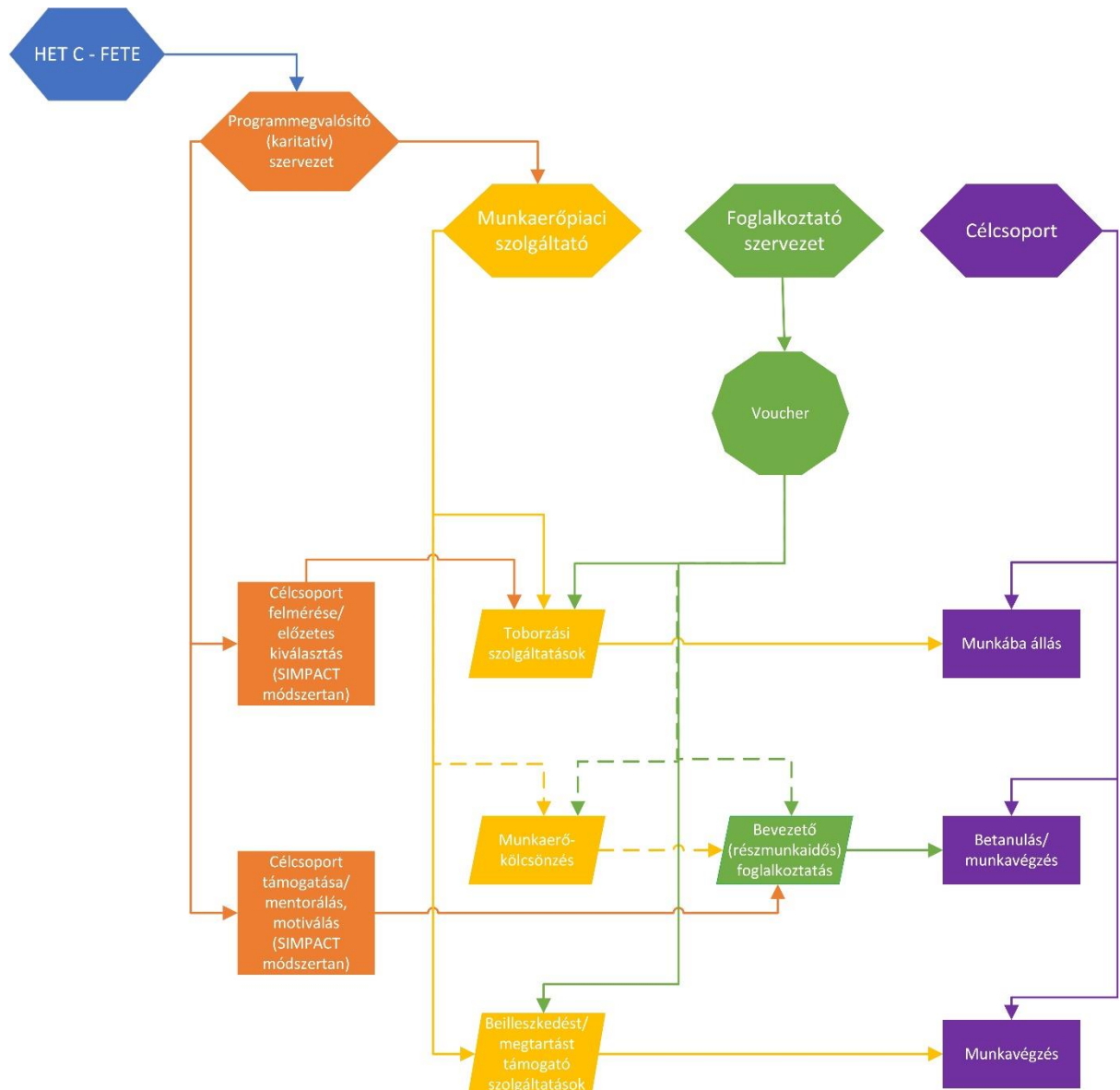
- **Jelentkezik a felhívásra a munkaerőpiaci szolgáltatónál**
- **Megfogalmazza az igényeit az utalványra**
- **Véglegesíti az utalványjavaslatot a munkaerőpiaci szolgáltatóval**

A foglalkoztató kéri a regisztrációt a munkaerőpiaci szolgáltatónál. Megfelelés esetén összefoglalja saját igényeit. A munkaerőpiaci szolgáltató által elkészített javaslatot véleményezi és véglegesíti a munkaerőpiaci szolgáltatóval együtt. Közösben benyújtják az utalványigénylést.

Az átdolgozásra visszaküldött javaslaton elvégzi a szükséges módosításokat a munkaerőpiaci szolgáltatóval együtt és újra benyújtja azt.

Pozitív döntés esetén megkezd az utalvány felhasználását a munkaerőpiaci szolgáltatóval

6.1.2. A foglalkoztatási utalványok ellenében igénybe vehető szolgáltatások általános folyamatai

3. ábra Szolgáltatások igénybe vételének folyamatai

HET C - FETE

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve” (HET) C) komponens: „Felzárkózó települések program” (FETE), „Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés” programelem

Programmegvalósító (karitatív) szervezet

- **Célcsoport felmérése/előzetes kiválasztás (SIMPACT módszertan)**
- **Célcsoport támogatása/mentorálás, motiválás (SIMPACT módszertan)**
- **Adatokat szolgáltat a munkaerőpiaci szolgáltató részére valamennyi szolgáltatáshoz**

A megvalósító szervezet végzi el a Felzárkózó Települések program keretében a célcsoport felmérését és az előzetes adatgyűjtést. A program teljes időtartama alatt végzi a célcsoport mentorálását, támogatását (általánosságban és az utalványprogramhoz kapcsolódóan is.)

Munkaerőpiaci szolgáltató

- Toborzási szolgáltatások
- Munkaerőkölcsönzés (bevezető részmunkaidős foglalkoztatás)
- Beilleszkedést/megtartást támogató szolgáltatások

A munkaerőpiaci szolgáltató végzi el az utalványprogramban kínált összes munkaerőpiaci szolgáltatást vagy saját erőforrásai használva vagy alvállalkozókat alkalmazva.

A foglalkoztató számára kibocsátott utalványt a munkaerőpiaci szolgáltató által kínált, és az utalványban rögzített szolgáltatásokra lehet beváltani. A munkaerőpiaci szolgáltató által rendelkezésre bocsátott adatbázisból kiválogatja a foglalkoztató szervezet számára alkalmasnak látszó célcsoporttagokat és előkészíti a foglalkoztatásukat. Amennyiben az utalvány egyéb, a beilleszkedést és munkában tartást szolgáló szolgáltatást is tartalmaz, azok megvalósítását is előkészíti (szállítás, munkába állást támogató csomag stb.)

A bevezető részmunkaidős foglalkoztatást is magába foglaló utalvány esetén támogatja a foglalkoztatót a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás helyszínének kialakításában, segít a mentor kiválasztásában.

Amennyiben a foglalkoztató szervezet a bevezető részmunkaidős foglalkoztatásba bevont célcsoporttagokat munkaerőkölcsönzéssel alkalmazza, előkészíti a vonatkozó szerződéseket, ha szükséges bevonja az alvállalkozókat. Havonta értékeli a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás megvalósulását és támogatja a foglalkoztatót a döntések meghozatalában.

Foglalkoztató szervezet

- **Utalvány beváltása (az abban foglalt szolgáltatások megvalósítása)**
- **Alkalmazza a célcsoporttagokat**
- **Előkészíti a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás feltételeit (infrastruktúra, folyamatok)**

A foglalkoztató beváltja az utalványt a munkaerőpiaci szolgáltatónál és folyamatosan együttműködik a munkaerőpiaci szolgáltatóval a szolgáltatások megvalósításában.

Alkalmazza a megfelelő célcsoporttagokat.

Előkészíti a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás feltételeit (infrastruktúra-fejlesztés, folyamatok fejlesztése), alkalmazza a mentorokat.

Folyamatosan értékeli a munkaerőpiaci szolgáltatóval a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás folyamatát.

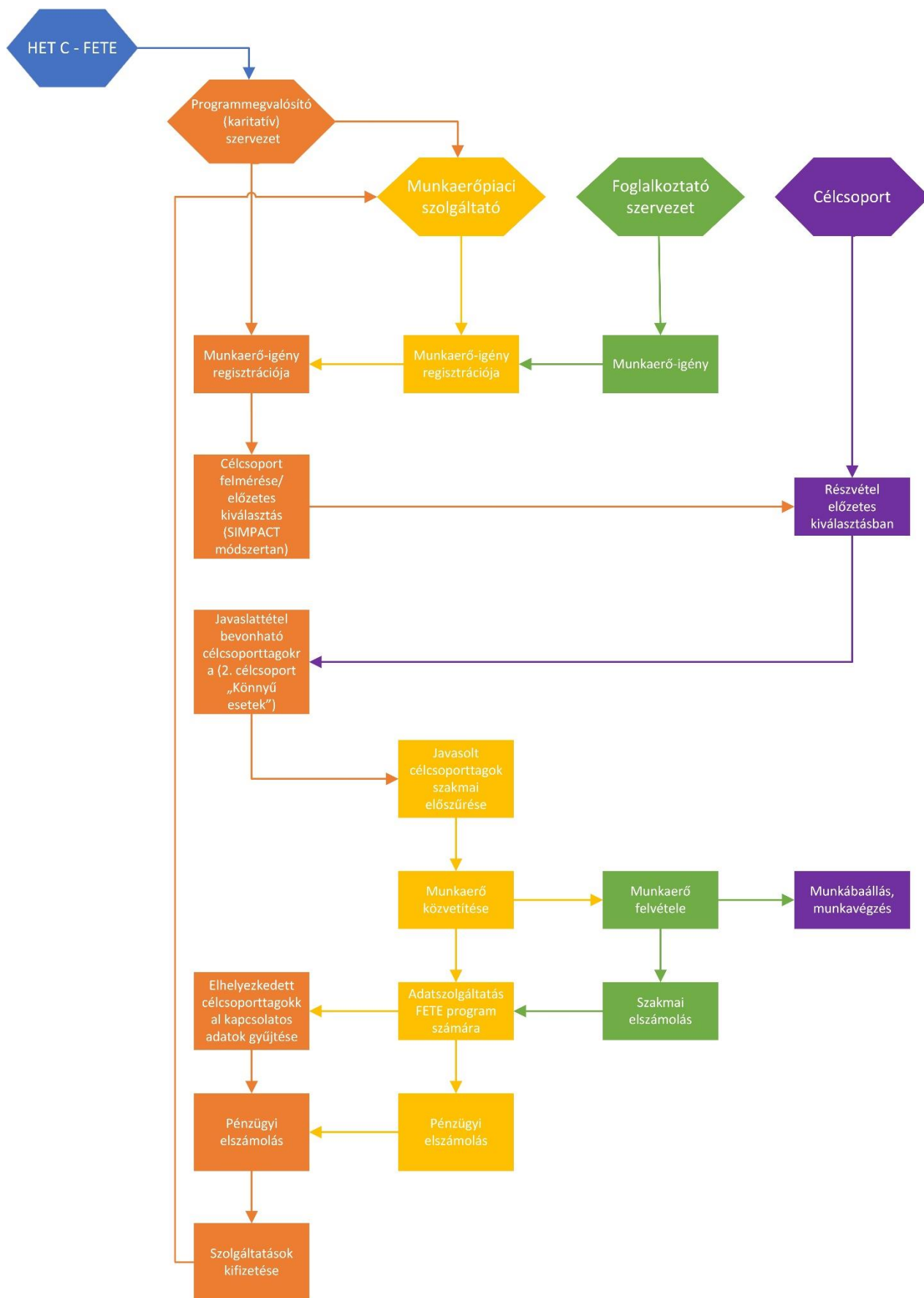
A harmadik hónap lezárultával (néhány esetben akár korábban is) teljes munkaidőben alkalmazza a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás során megfelelt célcsoporttagokat.

Célcsoporttagok

- **Bekapcsolódik a programba**
- **Munkába áll**
- **Részt vesz a bevezető részmunkaidős foglalkoztatásban**
- **Tartósan munkában marad**

A célcsoporttagok felmérése, az adatbázisok karbantartása, a célcsoport tagok mentorálása stb FETE programban meghatározott elvek és módszerek szerint történik.

6.1.3. Toborzási szolgáltatások folyamatai

4. ábra Toborzási folyamatok

HET C - FETE

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve” (HET) C) komponens: „Felzárkózó települések program” (FETE), „Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés” programelem

Programmegvalósító (karitatív) szervezet

- **Munkaerő igény regisztrációja**
- **Célcsoport felmérése/ előzetes kiválasztás (SIMPACT módszertan)**
- **Javaslatétel bevonható célcsoporttagokra (2. célcsoport „Könnyű esetek”)**
- **Elhelyezkedett célcsoporttagokkal kapcsolatos adatok gyűjtése**
- **Pénzügyi elszámolás**

A megvalósító szervezet rögzíti a munkaerőpiaci szolgáltató által bejelentett munkaerő-igényt. A célcsoportra vonatkozó adatbázist leszűri a megadott szempontok alapján. (Előzetes kiválasztás)

Javaslatot tesz –részletes adatokkal együtt – a munkaerőpiaci szolgáltató számára a bevonható célcsoporttagokra.

A célcsoporttagok programba lépésekor, a munkába állás utáni 3. vagy 6. és 12. hónapban adatot gyűjt a munkavállalókról.

A munkaerőpiaci szolgáltató által szolgáltatott adatok ill. a foglalkoztató visszaigazolása alapján az utalvány lejáratakor vagy az utalvány teljes felhasználása után elkészíti a pénzügyi elszámolást, amelynek összegét elutalja a munkaerőpiaci szolgáltató számára.

Munkaerőpiaci szolgáltató

- **Munkaerő-igény regisztrációja**
- **Javasolt célcsoporttagok szakmai előszűrése**
- **Munkaerő közvetítése**
- **Adatszolgáltatás FETE program számára**

Munkaerőpiaci szolgáltató fogadja és regisztrálja a foglalkoztató munkaerő-igényét, lefolytatja a szükséges egyeztetéseket és továbbítja a munkaerőigényt a megvalósító szervezet számára.

A megvalósító szervezet által rendelkezésre bocsátott adatbázis alapján elvégzi a javasolt célcsoporttagok előszűrését. A megfelelőnek bizonyult potenciális munkavállalók listáját átadja a foglalkoztatónak és megállapodik a megfelelt jelöltek alkalmazásáról.

A folyamatról rendszeresen tájékoztatja a megvalósító szervezetet, az utalvány teljes felhasználásakor egyezteti a pénzügyi elszámolás adatait.

Foglalkoztató szervezet

- **Munkaerő-igény bejelentése**
- **Munkaerő felvétele**
- **Pénzügyi elszámolás visszaigazolása**

A foglalkoztató bejelenti a munkaerőigényét a munkaerőpiaci szolgáltatónak. Döntést hoz (interjúkat folytat) az alkalmazásra javasolt célcsoportról, a megfelelő jelölteket alkalmazásba veszi.

Az utalvány felhasználásáról jelentést készít, és ezt benyújtja a megvalósító szervezetnek. Szakmailag visszaigazolja (a munkaerőpiaci szolgáltatóval egyeztetve) a pénzügyi elszámolást.

Célcsoporttagok

- **Részvétel előzetes kiválasztásban**
- **Munkába állás, munkavégzés**

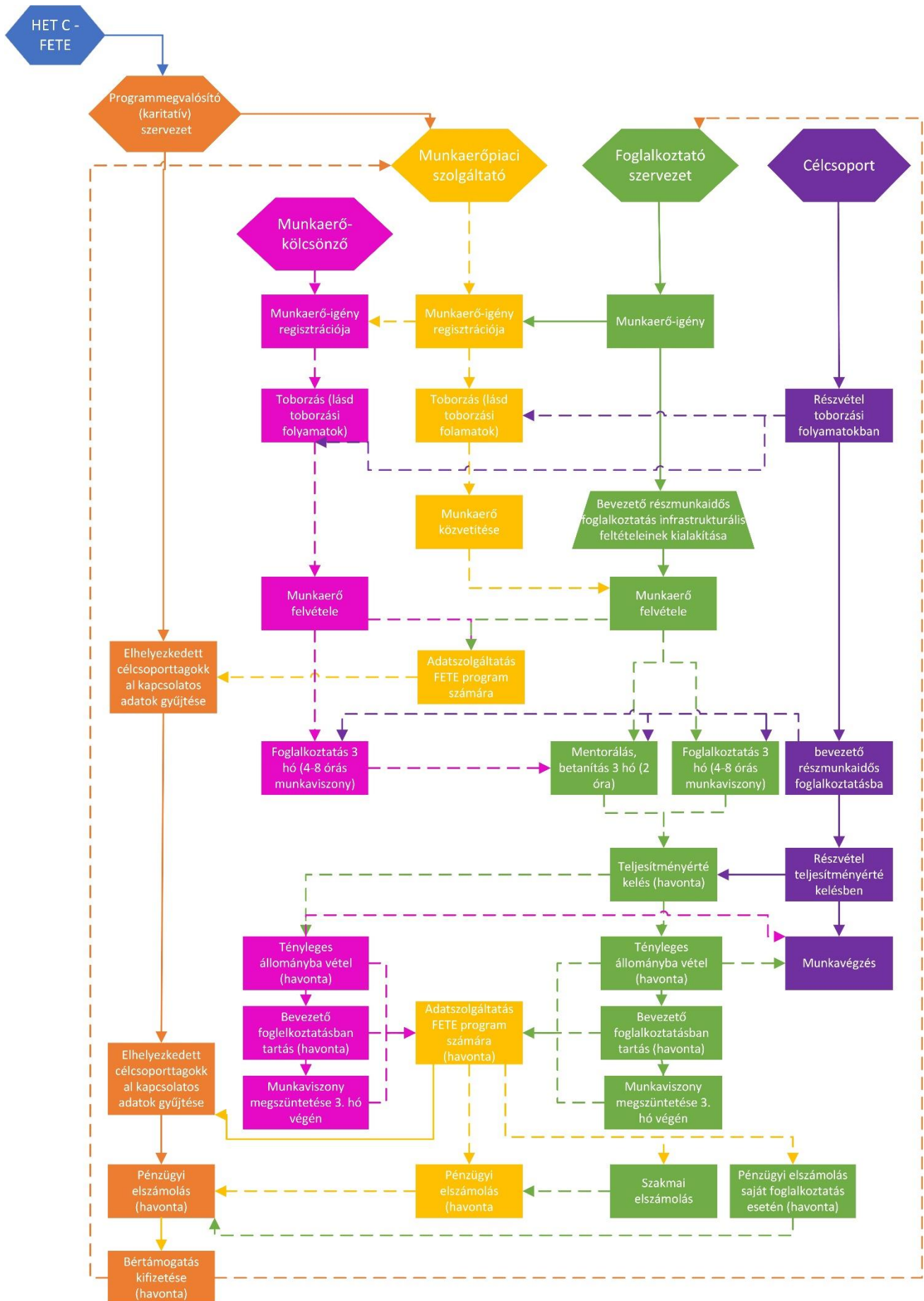
A célcsoport tagok felmérése, az adatbázisok karbantartása, a célcsoport tagok mentorálása stb. a FETE programban meghatározott elvek és módszerek szerint történik.

A célcsoportba bevont személyek hozzájárulnak adataik használatához az előzetes kiválasztási folyamatban. Igény esetén interjúkon vesznek részt a munkaerőpiaci szolgáltató ill. a foglalkoztató képviselőivel.

Kiválasztás esetén munkába állnak a foglalkoztatónál.

Részt vesznek (a programba lépéskor, a programba lépést követő 3. vagy 6. és 12. hónapban) a rendszeres adatgyűjtésben.

6.1.4. Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás folyamatai

5. ábra Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás folyamatai

HET C - FETE

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve” (HET) C) komponens: „Felzárkózó települések program” (FETE), „Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés” programelem

Programmegvalósító (karitatív) szervezet

- **Munkaerő-igény regisztrációja**
- **Elhelyezkedett célcsoporttagokkal kapcsolatos adatok gyűjtése**
- **Pénzügyi elszámolás**

A megvalósító szervezet rögzíti a munkaerőpiaci szolgáltató által bejelentett munkaerő-igényt és a toborzási folyamatban az ott leírtak szerint részt vesz.

Az munkaerőpiaci szolgáltató által szolgáltatott adatok illetve a foglalkoztató visszaigazolása alapján az utalvány lejáratakor vagy az utalvány teljes felhasználása után elkészíti a pénzügyi elszámolást, amelynek összegét elutalja a munkaerőpiaci szolgáltató (vagy a foglalkoztató) számára.

A bevezető részmunkaidős foglalkoztatásba bevont munkaerőkölcsönző adatai és a foglalkoztató visszaigazolása alapján **havonta** pénzügyi elszámolást készít, és annak összegét elutalja.

A célcsoporttagok programba való belépésekor majd a programba lépést követő 3. vagy 6. és 12. hónapban adatot gyűjt a munkavállalókról.

Munkaerőpiaci szolgáltató

- **Munkaerő-igény regisztrációja**
- **Toborzási folyamat lebonyolítása**
- **Munkaerő közvetítése**
- **Adatszolgáltatás FETE program számára**

A munkaerőpiaci szolgáltató részt vesz a toborzási folyamatban az ott leírtak szerint.

A folyamatról rendszeresen tájékoztatja a megvalósító szervezetet, az utalvány teljes felhasználásakor összeállítja a pénzügyi elszámolás alapjául szolgáló adatokat.

Részt vesz az adatszolgáltatásban.

Munkaerőkölcsönzést végző szervezet)

- **A toborzási folyamat figyelemmel kísérése**
- **Kiválasztott célcsoporttagok alkalmazása**
- **Munkaerő kölcsönzése a bevezető részmunkaidős foglalkoztatáshoz**
- **Résztétel az értékelési folyamatban**
- **Pénzügyi elszámolás havonta a megvalósító szervezet felé**
- **Kölcsönzött munkaerő munkaviszonyának megszüntetése, ha a foglalkoztató saját alkalmazásba veszi, vagy a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás végén**

A munkaerőkölcsönzést végző szervezet **azonos lehet a munkaerőpiaci szolgáltatót** nyújtó szervezettel.

A munkaerőkölcsönző figyelemmel kíséri a toborzási folyamatot, és a foglalkoztató döntése alapján összeállított lista szerint alkalmazásba veszi a kiválasztott munkavállalókat, akiket a kikölcsönöz a foglalkoztató szervezet számára. Folyamatosan figyelemmel kíséri a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás folyamatát, részt vesz a havi értékelési folyamatban.

A foglalkoztatóval közösen havonta elszámolást készít a megvalósító szervezet számára, amely tartalmazza a bevezető részmunkaidős foglalkoztatásban részt vevők munkabérét (4-6-8 órás munkaviszony), a lemorzsolódók arányos munkabérét, és a mentorok arányos munkabérét.

A bevezető részmunkaidős foglalkoztatási folyamat végén (vagy amennyiben a foglalkoztató szervezet a célcsoporttagot saját állományba veszi, akkor hamarabb) megszünteti a részt vevő munkavállalók munkaviszonyát.

Részt vesz az adatszolgáltatásban.

Foglalkoztató szervezet

- **Munkaerő-igény bejelentése**
- **Részvétel a toborzási folyamatban**
- **A bevezető részmunkaidős foglalkoztatás infrastrukturális feltételeinek kialakítása.**
- **Mentor kiválasztása és alkalmazása**
- **A bevezető részmunkaidős foglalkoztatás értékelése havonta**
- **Adatszolgáltatás a munkaerőkölcsönző (vagy a megvalósító szervezet részére) havonta**
- **A bevezető részmunkaidős foglalkoztatás keretében sikerrel teljesítő munkavállalók alkalmazása**

A foglalkoztató bejelenti a munkaerőigényét a munkaerőpiaci szolgáltatónak és közösen lefolytatják a toborzást.

Kialakítja a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás infrastrukturális feltételeit és folyamatait.

Kiválasztja (alkalmazza) a mentorokat.

A munkaerőkölcsönzővel és a mentorokkal együtt havonta értékeli a bevezető részmunkaidős foglalkoztatásban részt vevő munkavállalókat.

A munkaerőkölcsönzővel egyeztetve havonta adatot szolgáltat a megvalósító szervezet számára az utalvány időarányos felhasználásáról.

A folyamat közben értékeli a bevezető részmunkaidős foglalkoztatásban részt vevő munkavállalók fejlődését és dönt az alkalmazásba vételről.

Célcsoporttagok

- **Részvétel a toborzási folyamatban**
- **Részvétel a bevezető részmunkaidős foglalkoztatás folyamatában – betanulás, munkavégzés**
- **Munkaviszony véglegesítése (a folyamat közben vagy végén)**

A célcsoporttagok részt vesznek a toborzási folyamatban.

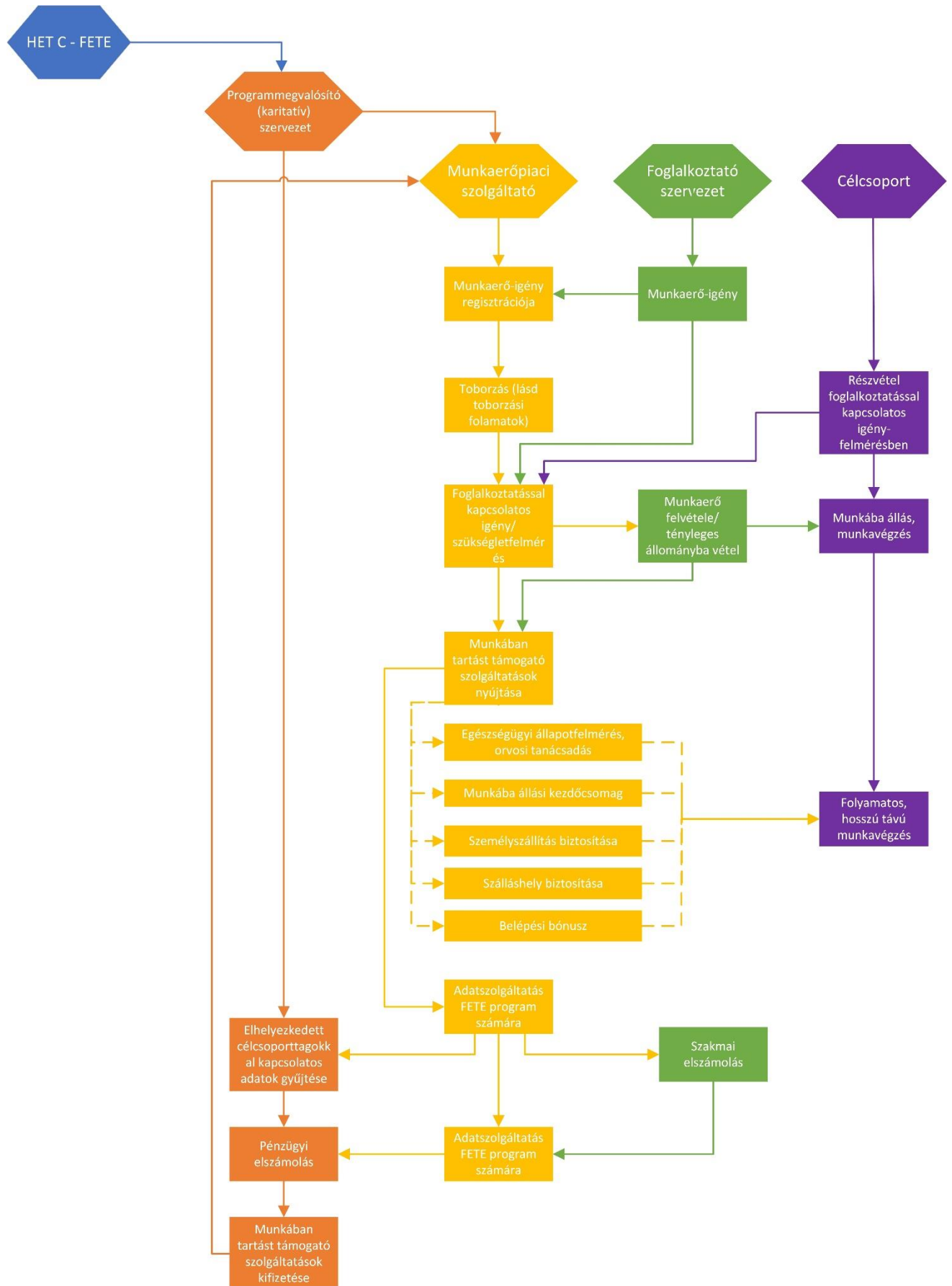
Kiválasztás esetén munkába állnak a munkaerőkölcsönzőnél vagy a foglalkoztató szervezetnél.

Három hónapon keresztül részt vesznek a bevezető részmunkaidős foglalkoztatásban, együttműködnek a mentorral.

A folyamat végén (vagy közben), ha a munkateljesítményt a munkaerő-kölcsönző/foglalkoztató megfelelőnek ítéli, munkaszerződést kötnek a foglalkoztatóval.

A programba való belépéskor, valamint a belépést követő 3. vagy 6. és 12. hónapban részt vesznek a rendszeres adatgyűjtésben.

6.1.5. Munkában tartást, munkahelymegőrzést támogató szolgáltatások folyamatai

6. ábra Munkában tartást, munkahelymegőrzést támogató szolgáltatások folyamatai

HET C - FETE

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve” (HET) C) komponens: „Felzárkózó települések program” (FETE), „Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés” programelem

Programmegvalósító (karitatív) szervezet

- **Szolgáltatás igény regisztrációja**
- **Szolgáltatásokkal kapcsolatos adatok gyűjtése**
- **Pénzügyi elszámolás**

A megvalósító szervezet rögzíti a munkaerőpiaci szolgáltató által bejelentett szolgáltatás igényt.

A munkaerőpiaci szolgáltató által szolgáltatott adatok ill. a foglalkoztató kérése alapján az utalvány lejáratakor vagy az utalvány teljes felhasználása után elkészíti a pénzügyi elszámolást, amelynek összegét elutalja a munkaerőpiaci szolgáltató számára.

A szolgáltatásokhoz kapcsolódó adatok gyűjtése.

Munkaerőpiaci szolgáltató

- **Szolgáltatás igény regisztrációja (munkaerő igénnyel együtt)**
- **Szolgáltatási igény felmérése**
- **Szolgáltatási csomag javaslat elkészítése, egyeztetése a foglalkoztatóval**
- **Szolgáltatási szerződések előkészítése és megkötése**
- **Adatszolgáltatás FETE program számára**

A munkaerőpiaci szolgáltató regisztrálja a szolgáltatási igényt (jellemzően a munkaerőigénnyel együtt). Felméri a pontos igényt és javaslatot tesz a szolgáltatásokra, amelyek lehetnek:

- Egészségügyi állapotfelmérés, orvosi tanácsadás,
- Munkába állási kezdőcsomag
- Személyszállítás biztosítása
- Szálláshely biztosítása
- Belépési bónusz a bevezető részmunkaidős foglalkoztatásban részt vevő, jól teljesítő és a munkáltató saját állományába felvételre kerülő célcsoporttagok számára

A foglalkoztatóval véglegesíti a javaslatot a lehetséges szolgáltatókat is megnevezve. Előkészíti és megköti a szerződést a szolgáltatókkal.

Részt vesz az adatszolgáltatásban.

Foglalkoztató szervezet

- **Szolgáltatás igény bejelentése.**
- **Szolgáltatási javaslat elfogadása**
- **Szolgáltatások igénybevétele**
- **Pénzügyi elszámolás elkészítése**

A foglalkoztató bejelenti szolgáltatások iránti igényét a munkaerőpiaci szolgáltatónak (jellemzően a munkaerőigénnyel együtt) és közösen kialakítják a javaslatot, amit a foglalkoztató elfogad.

A foglalkoztató igénybe veszi a szolgáltatásokat.

Az utalvány felhasználásáról, a szállítói szerződésekkel összhangban elkészíti a szakmai elszámolást és ezt (a munkaerőpiaci szolgáltatóval egyeztetve) benyújtja a megvalósító szervezetnek.

Célcsoporttagok

- **Szolgáltatások igénybe vétele (munkavégzéssel együtt)**

6.2. Az utalványprogram résztvevői számára teljesítendő adminisztrációs feladatok, kötelezettségek meghatározása

A foglalkoztatási utalvány program tervezett folyamatai és a FETE program eddig ismertté vált keretei alapján a következő táblázatban szereplő adminisztratív feladatok és kötelezettségek kerültek meghatározásra az utalványprogram különböző szereplői számára az egyes szolgáltatáscsomagokon belül.

Mivel a FETE programba ténylegesen bekerülő szolgáltatások összetétele és azok folyamatai nem ismertek, a feladatok adminisztrációs folyamatai vázlatosak, első javaslatnak tekintendők. A dokumentumok (digitális folyamatok) a keletkezésük helyén kerültek feltüntetésre a táblázatban.

Az folyamatok során szükséges szolgáltatási és munkaerő-kölcsönzési és munkaszerződések korábban megkötött, nem a programhoz kapcsolódó, érvényes szerződések is lehetnek, de új kifejezetten a programhoz kötődő mintaszerződéseket is lehet készíteni, a megvalósító szervezet és a szolgáltatók jogi erőforrás kapacitásától függően.

A különböző szereplőktől történő adatgyűjtés és harmadik fél számára történő adatszolgáltatás során a GDPR előírásokat figyelembe kell venni és alkalmazni kell.

Mivel a kedvezményezetteknek az utalványprogram keretében nyújtott támogatásokat a Bizottság 1407/2013/EU rendelete (2013. december 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról c. rendelet (1) bekezdése alapján csekély összegű (de minimis) támogatásként vehetik igénybe, a megvalósító szervezetnek nyilatkoznia kell a kedvezményezetteket a támogatás évében, valamint az azt megelőző két évben igénybe vett de minimis támogatások jellegéről és összegéről. A megvalósító szervezet(ek) adminisztratív feladatai közé tartozik emiatt a de minimis nyilatkozatok kidolgozása, gyűjtése és archiválása is az utalványok kibocsátásával párhuzamosan.

A következőkben bemutatásra kerülő adminisztratív feladatok és kötelezettségek a FETE kereteinek és folyamatainak, illetve az utalványprogram folyamatainak a véglegesítése után felülvizsgálandók és pontosítandók.

Megvalósító szervezet	Kedvezményezett (foglalkoztató)	Munkaerőpiaci szolgáltató	Munkakerőkölsönző / egyéb szolgáltató
Program előkészítése			
Tájékoztató anyag (felhívás) elkészítése utalványprogramról			
	Regisztrációs lap (felület) kitöltése a programba	Regisztráció visszaigazolása	
Toborzási folyamat			
	Munkaerő (szolgáltatási) igény bejelentése	Utalvány javaslat	
	Utalványjavaslat elfogadása		
Döntés az utalványról			
Utalvány kibocsátása			
	Utalvány benyújtása a szolgáltatóhoz	Célcsoport adatbázis lekérdezése, szűrése	
	Javaslat értékelése	Javaslat a munkavállalókra	
	Munkaszerződések megkötése		
	Adatok validálása	Adatok összegyűjtése a pénzügyi elszámoláshoz	
Pénzügyi elszámolás elkészítése		Pénzügyi elszámolás elfogadása	
Utalvány elszámolása, utalás			
Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás			
	Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás fizikai vagy digitális feltételeinek megteremtése, folyamatok kialakítása, dokumentálása		
	Munkaerő (szolgáltatási) igény bejelentése	Utalvány javaslat	
	Utalványjavaslat elfogadása		
Döntés az utalványról			
Utalvány kibocsátása			
	Utalvány benyújtása a szolgáltatóhoz	Célcsoport adatbázis lekérdezése, szűrése	
	Javaslat értékelése	Javaslat a munkavállalókra	
	Munkaszerződések megkötése (mentorok és célcsoporttagok, ha munkaerőkölsönző nem kerül bevonásra)		Munkaszerződések megkötése (célcsoporttagok)
	Adatok gyűjtése a havi elszámolásokhoz		Adatok gyűjtése a havi elszámolásokhoz
	Adatok validálása	Adatok összegyűjtése a pénzügyi elszámoláshoz (toborzás)	
Havi pénzügyi elszámolás elkészítése		Pénzügyi elszámolás elfogadása	

Mentorok munkabér-támogatásának utalása a foglalkoztató szervezet számára, célcsoport munkabér-támogatásának utalása a munkaerő kölcsönzőnek vagy a foglalkoztató szervezet számára			
Munkában tartást, munkahelymegőrzést támogató szolgáltatások			
	Munkaerő (szolgáltatási) igény bejelentése	Utalvány javaslat	
	Utalványjavaslat elfogadása		
Döntés az utalványról			
Utalvány kibocsátása			
		Szolgáltatók bevonása	
		Szolgáltatási szerződések (fuvarozás, szállás, egészségügyi szolg.)	
	Adatok validálása	Adatok validálása	Adatgyűjtés a havi jelentés elvégzéséről
		Utalás a szolgáltatónak	
Havi pénzügyi elszámolás elkészítése		Pénzügyi elszámolás elfogadása	
Utalás a munkaerőpiaci szolgáltató részére			

9. táblázat A foglalkoztatási utalvány program résztvevőinek adminisztratív feladatai és kötelezettségei

7. Az utalványprogram hatás-értékláncának kidolgozása

Az utalványprogram hatékonyságának vizsgálata érdekében túl kell látnunk a program közvetlen eredményein és szükség van a társadalmi hatások mérésére, hogy a kijelölt célok teljesítése ellenőrizhető és értékelhető legyen. Ezt segíti a hatás-értéklánc modell (vagy logikai modell), amely a társadalmi hatás mögöttes modelljének felvázolásához és vizuális megjelenítéséhez ad módszertani kereteket. (Methodological Guideline 2014:16)

A modell az értéklánc-modelleken alapul és a integrálja magába a társadalmi hatásméréssel kapcsolatos kutatások és módszertani fejlesztések eredményeit. A modell a társadalmi programok hatásmechanizmusait főbb összetevőik mentén elemzi, meghatározva bemeneti tényezőket (inputs), tevékenységeket, beavatkozásokat (activities), ezek kimeneteit (outputs), eredményeit (outcomes) és hatásait (impacts). ((Methodological Guideline 2014:16)

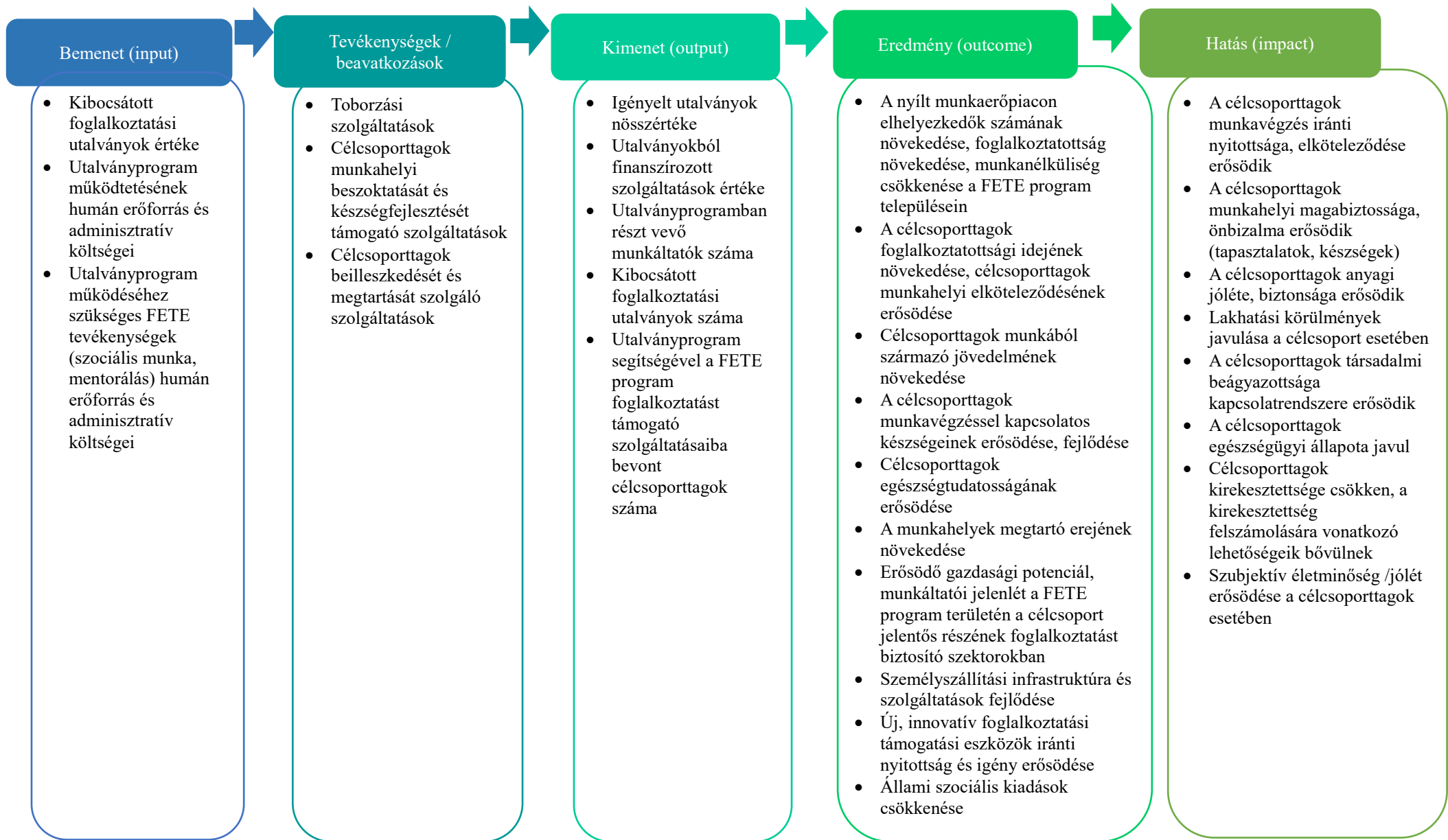
Egy program céljai akkor tekinthetők teljesültnek, ha a program hatás-értékláncában a céloknak megfelelő hatások azonosíthatók és igazolhatók.

A modell elemeinek tartalma a következő definíciók szerint határozható meg:

- Bemenet (Input): A célok elérése érdekében a tevékenységekbe fektetett összes erőforrás (pénzügyi és emberi erőforrások, termékek stb.).
- Tevékenységek, beavatkozások: a célok elérése érdekében végzett konkrét tevékenységek, feladatok és munka

- Kimenet (output): A tevékenységből származó kézzelfogható termékek és szolgáltatások, amelyek közvetlenül mérhetők.
- Eredmény (outcome): Az attitűdökben, viselkedésekben, ismeretekben, készségekben elért változás a szervezet tevékenységeinek eredményeként.
- Hatás (impact): azok a hosszú távú, tartós változások az attitűdökben, a viselkedésben, ismeretekben stb., melyek a program tevékenységei/beavatkozásai nélkül nem mentek volna végbe, nem történtek volna meg. A hatás kimutathatóvá tétele érdekében meg kell ismerkednünk a holtteher (Deadweight) fogalmával.
 - A holtteher jelenti azokat az eredményeket, melyek a programon kívül álló okoknak köszönhetően, a program beavatkozásai nélkül, egyébként is végbementek volna.

A hatás kimutatásához a holtteher azonosítása és a program közvetlen és szándékolt módon elért eredményeiről való leválasztása szükséges. A hatásmérésnek ez az eleme komoly felkészültséget, szakmai erőforrásokat igényel, emiatt azt javasoljuk, hogy a program hatásmérési és monitoring folyamatai az eredmények szintjéig hatoljanak le, s eddig a szintig kövessék nyomon illetve vizsgálják a célok teljesülését.

7.1. Az utalványprogram teljesítménymutatóinak (KPI) meghatározása

Az utalványprogram teljesítménymutatóit a program hatás-értéklánca alapján, az outputokból kiindulva, a Felzárkózó Települések Program kötelező vállalásait, eredménymutatóit is figyelembe véve határoztuk meg. Minden teljesítménymutató esetén érvényes, hogy a program sikeres teljesüléséhez nem feltétlenül szükséges a javasolt teljesítménymutatók 100%-os teljesülése, a Felzárkózó települések program a saját céljai és lehetőségei figyelembe vételével alacsonyabb teljesítési szintet is meghatározhat a program, illetve az egyes KPI-ok sikerkritériumaként.

7.1.1. Igényelt utalványok összértéke

Az utalványok összértékének meghatározása érdekében végzett számítások alapján a munkáltatók által igénybe vett utalványok összértéke **514.070.928,- Ft**

7.1.2. Utalványokból finanszírozott szolgáltatások értéke

Az utalványok összértékének meghatározása érdekében végzett számítások alapján az utalványokból finanszírozott szolgáltatások összértéke **514.070.918,- Ft**

7.1.3. Utalványprogramban részt vevő munkáltatók száma

A kibocsátott utalványok értéke, az utalványokból finanszírozott szolgáltatások értéke és az utalványok kalkulált átlagos értéke (8.000.000,- Ft) alapján 60 munkáltató belépése várható a programba, szolgáltatási csomagonként az alábbi bontásban:

Sorszám	Szolgáltatás megnevezése	Programban részt vevő munkáltatók száma
1.	Toborzási szolgáltatások	50
2.	Munkában megtartó szolgáltatások	
3.	Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás és kapcsolódó szolgáltatások	10

7.1.4. Kibocsátott foglalkoztatási utalványok száma

A programba belépő foglalkoztatók száma és az utalványok többszöri lehetősége alapján minimum 60, maximum 70 db utalvány igénylése és kibocsátása várható a foglalkoztatási utalvány program keretében, szolgáltatási csomagonként az alábbi bontásban:

Sorszám	Szolgáltatás megnevezése	Kibocsátott utalványok száma
1.	Toborzási szolgáltatások	50 - 60
2.	Munkában megtartó szolgáltatások	
3.	Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás és kapcsolódó szolgáltatások	10

7.1.5. Utalványprogram segítségével a FETE program foglalkoztatást támogató munkaszocializációs programjába bevont célcsoporttagok száma

A Felzárkózó Települések Program mérföldkövei és a mérföldkövekhez kapcsolt elérendő eredmények teljesítéséhez az utalványprogram jelentős mértékben hozzá kíván járulni. A kibocsátott utalványok összértéke, a kibocsátott utalványok száma, az utalványprogramhoz csatlakozó munkáltatók becsült száma és a célterület adottságai alapján a FETE munkaszocializációs programjaiba nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatást támogató, utalvány alapú szolgáltatások segítségével a program szintű célérték (10.000 fő) 10%-á, összesen 1.000 fő vonható be. A bevonás időben elhúzódó folyamat, mely a FETE részéről jelentős előkészítési tevékenységet igényel (helyi munkaerőpiaci kínálat feltérképezése, szociális munka stb.). Emiatt az utalványprogram indulását és ezzel a célcsoport bevonásának kezdetét 2023-ra tesszük. Ettől kezdve az utalványprogram fokozatosan növekvő intenzitással támogatja a célcsoporttagok bevonását a FETE foglalkoztatást támogató munkaszocializációs programjába 2026.03.31-ig. Az utalványprogram segítségével a FETE foglalkoztatást támogató munkaszocializációs programjában bevont célcsoporttagok számának alakulását a FETE program mérföldköveihez kapcsolva az alábbi táblázatban mutatjuk be:

Sorszám	Mérföldkő elérésének dátuma	Elvárt eredmény részletes leírása	Elvárt eredmény utalványprogram
1.	2022.11.30.	A munkaszocializációs programokba bevont személyek száma eléri az 500 főt. A Kedvezményezett a kapcsolódó dokumentumokat és a projekt szakmai beszámolóját benyújtja a Nemzeti Hatóság számára.	Az utalványprogramba bevont célcsoport személyek száma eléri: 0 főt
2.	2023.09.30.	A munkaszocializációs programokba bevont személyek száma eléri az 4 000 főt. A Kedvezményezett a kapcsolódó dokumentumokat és a projekt szakmai beszámolóját benyújtja a Nemzeti Hatóság számára.	Az utalványprogramba bevont célcsoport személyek száma eléri: 200 főt
3.	2024.11.30.	A munkaszocializációs programokba bevont személyek száma eléri a 6 000 főt. A Kedvezményezett a kapcsolódó dokumentumokat és a projekt szakmai beszámolóját benyújtja a Nemzeti Hatóság számára.	Az utalványprogramba bevont célcsoport személyek száma eléri: 500 főt
4.	2025.11.30.	A munkaszocializációs programokba bevont személyek száma eléri az 8 000 főt. A Kedvezményezett a kapcsolódó dokumentumokat és a projekt szakmai beszámolóját benyújtja a Nemzeti Hatóság számára	Az utalványprogramba bevont célcsoport személyek száma eléri: 800 főt
5.	2026.03.31.	A munkaszocializációs programokba bevont személyek száma eléri az 10 000 főt.	Az utalványprogramba bevont célcsoport személyek száma eléri: 1 000 főt

		A Kedvezményezett a kapcsolódó dokumentumokat és a projekt szakmai beszámolóját benyújtja a Nemzeti Hatóság számára.	
6.	2026. 06.30.	A projektben vállalt szakmai tevékenységek teljes körűen megvalósulnak, az alátámasztó dokumentumok és a záró szakmai beszámoló benyújtásra kerül a Nemzeti Hatóság felé.	-

7.1.6. Az utalványprogram monitoring rendszerének kidolgozása

A foglalkoztatási utalvány program monitoring rendszere és folyamatai biztosítják a teljesítménymutatók (KPI) teljesülésének nyomon követését, a kitűzött teljesítmény mutatóktól és mérföldkövektől való eltérés jelzését, felhívják a figyelmet a program sikeres megvalósítása érdekében szükséges beavatkozásokra és adatokat, információkat szolgáltatnak ezen beavatkozások tervezéséhez.

A Foglalkoztatási utalvány program teljesítménymutatói alapján a következő monitoring adatok gyűjtése javasolt a program keretében:

Teljesítménymutató	Monitoring adat	Monitoring adat felvétele
Igényelt utalványok összértéke	Benyújtott utalvány-igény	Utalvány-igény benyújtása
Utalványokból finanszírozott szolgáltatások értéke	Igénybe vett toborzási szolgáltatások értéke	Toborzás Pénzügyi elszámolás
	Kifizetett munkabér-támogatás - célcsoporttagok	Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás pénzügyi elszámolása, 1., 2., 3. hó
	Kifizetett munkabér-támogatás - munkahelyi mentorok	Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás pénzügyi elszámolása, 1., 2., 3. hó
	Kifizetett belépési bónusz - célcsoporttagok	Bevezető részmunkaidős foglalkoztatás pénzügyi elszámolása, 3. hó
	Igénybe vett orvosi szűrővizsgálatok és tanácsadás értéke	Munkában tartást, munkahelymegőrzést támogató szolgáltatások pénzügyi elszámolás
	Kiadott kezdőcsomagok (munkaruha, higiéniai csomag) értéke	Munkában tartást, munkahelymegőrzést támogató szolgáltatások pénzügyi elszámolás
	Igénybe vett személyszállítási szolgáltatások értéke	Munkában tartást, munkahelymegőrzést támogató szolgáltatások pénzügyi elszámolás
	Igénybe vett szálláshely-szolgáltatások értéke	Munkában tartást, munkahelymegőrzést támogató szolgáltatások pénzügyi elszámolás
Utalványprogramban részt vevő munkáltatók száma	Regisztrált munkáltatók száma	Regisztráció
Kibocsátott foglalkoztatási utalványok száma	Kibocsátott utalványok száma	Döntés utalvány-igényről
Utalványprogram segítségével a FETE program foglalkoztatást támogató szolgáltatásaiba bevont célcsoporttagok száma	Munkaszerződések száma	Toborzás-közvetítés
	Munkaviszonyban álló célcsoporttagok száma	Bevezető (részmunkaidős) foglalkoztatás pénzügyi elszámolása 1., 2., 3. hónap

A foglalkoztatás utalvány program monitoring feladatainak elvégzése, elsősorban a monitoring adatok gyűjtése szükségessé teszi egy online elérhető adatrögzítő és ügyfélnyilvántartó platform rendelkezésre állását. Javasolt platformot a FETE program, vagy a programot megvalósító karitatív szervezetek ügyfélnyilvántartó

rendszereinek részeként, azonos adatbázisokhoz kapcsolva kialakítani, s megteremteni annak lehetőségét, hogy a monitoring feladatok elvégzéséhez szükséges kimutatások és riportok kevés beállítással, „egy gombnyomásos” rendszerben lehívhatók legyenek.

Javasolt a monitoring riportok és kimutatások legenerálását havi rendszerességgel elvégezni és a monitoring adatokat ezzel a gyakorisággal elemezni, hogy az programmal kapcsolatos problémák kezelése érdekében esetleg szükségessé váló beavatkozásokat időben elő lehessen készíteni és meg lehessen valósítani.

7.2. Az utalványprogram hatásindikátorainak, hatásmérési eszközeinek és folyamatainak meghatározása

A foglalkoztatási utalvány program eredményességéről, a kitűzött célok eléréséről, a programon keresztül megvalósuló problémakezelés hatékonyságáról a teljesítménymutatók mérésénél összetettebb hatásmérés tud csak megbízható képet adni.

Amint a program hatás-értékláncának felvázolásakor jeleztük, a szigorú értelemben vett társadalmi hatásmérés igen jelentős felkészültséget, anyagi és humán erőforrásokat igénylő tevékenység a „holtteher (deadweight)” azonosítása és a program közvetlen és kizárólagos hatásaitól való elkülönítése szofisztikált kutatói módszereket és gyakran aránytalan idő és munkaráfordítást tesz szükségessé.

Ennek megfelelően a program hatásmérését az eredménymutatók szintjén javasoljuk megvalósítani.

Emellett javaslatot teszünk olyan hatásindikátorokra, melyek a szigorú értelemben vett társadalmi hatásmérés követelményeinek ugyan csak korlátozottan felelnek meg, ám e korlátok tudatosításával és az eredmények kellőképp kritikus értelmezésével alkalmasak lehetnek a program hatásainak felvázolására, a foglalkoztatási utalvány program által elindított ismeretbeli, viselkedésbeli és attitűdváltozások körvonalazására.

Fontosnak tartjuk itt megjegyezni, hogy a hatásmérésre vonatkozó javaslat mindenképp felülvizsgálandó annak érdekében, hogy összhangban legyen a FETE program később kidolgozásra kerülő hatásmérési módszereivel, mechanizmusaival. Ennek megfelelően a javaslat szűkítése illetve új elemekkel való bővítése egyaránt lehetséges.

Változás	Mutató	Mérési eszköz/módszer
Eredmények (outcomes)		
A nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedők számának növekedése, foglalkoztatottság növekedése, munkanélküliség csökkenése a FETE program településein	Munkaszerződések száma	<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázis-elemzés
	Foglalkoztatottsági ráta a FETE településeken	<ul style="list-style-type: none"> • Statisztikai adatelemzés
	Munkanélküliségi ráta a FETE településeken	<ul style="list-style-type: none"> • Statisztikai adatelemzés
A célcsoporttagok foglalkoztatottsági idejének növekedése, célcsoporttagok munkahelyi elköteleződésének erősödése	A programba történő belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban munkaviszonyban állók száma	<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázis-elemzés • Utánkövető kérdőív
Célcsoporttagok munkából származó jövedelmének növekedése	A célcsoport nettó jövedelme a programba való belépéskor, a belépést követő 3./ 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Adatbázis-elemzés • Utánkövető kérdőív
A célcsoporttagok munkavégzéssel kapcsolatos készségeinek erősödése, fejlődése	Munkaerőpiaci készségfelmérés eredményei a programba való belépéskor és a belépést követő 3 / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaerőpiaci készségfelmérés
	Munkaerőpiaci készségek és képességek szubjektív értékelése a programba való	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív

	belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	
Célcsoporttagok egészségtudatosságának erősödése	Célcsoporttagok egészségügyi és higiéniai ismereteinek szintje a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12 hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
	Célcsoporttagok egészségügyi vizsgálatokon, kezeléseken való részvételének gyakorisága a programba való belépést megelőző 12 hónapban és a programba lépést követő 12. hónapban	
	Célcsoporttagok egészségmegőrzéssel, rekreációval kapcsolatos tevékenységeinek jellege és gyakorisága a programba való belépést megelőző 12 hónapban és a programba lépést követő 12. hónapban	
	Célcsoporttagok egészségügyi, rekreációs és higiéniai ráfordításainak értéke és jövedelemhez viszonyított aránya a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	
A munkahelyek megtartó erejének növekedése	A programba történő belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban munkaviszonyban állók száma	<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázis-elemzés • Utánkövető kérdőív
Erősödő gazdasági potenciál, munkáltatói jelenlét a FETE program területén a célcsoport jelentős részének foglalkoztatást biztosító szektorokban	Regisztrált munkáltatók száma	<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázis-elemzés
Személyszállítási infrastruktúra és szolgáltatások fejlődése	Igénybe vett személyszállítási szolgáltatások értéke, érintett célcsoporttagok száma	<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázis-elemzés
Új, innovatív foglalkoztatási támogatási eszközök iránti nyitottság és igény erősödése	Regisztrált munkáltatók száma	<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázis-elemzés
	Foglalkoztatási utalvány program szolgáltatásaival való elégedettség szintje	<ul style="list-style-type: none"> • Munkáltatói elégedettségmérő kérdőív • Munkáltatói fókuszcsoportos interjú
Állami szociális kiadások csökkenése	<p>a) A programba bevont célcsoporttagok számára nyújtott szociális juttatások költsége a belépést megelőzően (3-6 hó időintervallum)</p> <p>b) Állami bevételek a programba bevont célcsoporttagok után a bevonást megelőzően (adók, járulékok stb.) (3-6 hó időintervallum)</p> <p>c) Célcsoporttagok bevonásának és foglalkoztatásának költségei a foglalkoztatási utalvány programban (felhasznált utalványok értéke)</p> <p>d) A programba bevont célcsoporttagok számára nyújtott állami szociális juttatások költsége a belépést követően (3-6 hó időintervallum)</p> <p>e) Állami bevételek a programba bevont célcsoporttagok után a bevonást követően (adók, járulékok stb.) (3-6 hó időintervallum)</p> <p>Számítás:</p> $(-a) + b : (-c) + (-d) + e$	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Statisztikai adatelemzés • Adatbázis elemzés
Hatások		

A célcsoporttagok munkavégzés iránti nyitottsága, elköteleződése erősödik	A programba történő belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban munkaviszonyban állók száma	<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázis-elemzés • Utánkövető kérdőív
	A munkahellyel, munkavégzéssel kapcsolatos szubjektív elégedettség szintje a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Utánkövető kérdőív • fókuszcsoportos interjú
A célcsoporttagok munkahelyi magabiztossága, önbizalma erősödik (tapasztalatok, készségek)	Munkaerőpiaci készségfelmérés eredményei a programba való belépéskor és a belépést követő 3 / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaerőpiaci készségfelmérése
	Munkaerőpiaci készségek és képességek szubjektív értékelése a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • fókuszcsoportos interjú
A célcsoporttagok anyagi jóléte, biztonsága erősödik	Célcsoporttag havi nettó jövedelme a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
	Havi nettó jövedelem a teljes háztartásban a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
	Eltartottak száma a családban a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
	Egy főre jutó havi nettó jövedelem a családban a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
	Célcsoporttag havi nettó jövedelemmel való szubjektív elégedettségének szintje a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Kiegészítő jövedelemtermelő tevékenységet végzők száma/aránya a célcsoporttagok között a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Kiegészítő jövedelemtermelő tevékenység mennyisége a célcsoporttagok esetében (h/fő/hó) a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Jövedelem stabilitásának szubjektív értékelése a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
Lakhatási körülmények javulása a célcsoport esetében	Lakhatási körülményekkel való szubjektív elégedettség szintje a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Lakhatási körülmények javításával kapcsolatos beruházások jellege és költsége a programba való belépést megelőző 12 hónapban és a belépést követő 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Lakhatási feltételek stabilitásának szubjektív értékelése a programba való belépéskor illetve a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
A célcsoporttagok társadalmi beágyazottsága kapcsolatrendszere erősödik	Családi kapcsolatok erősségével, funkcionalitásával való elégedettség szintje a célcsoporttagok esetében a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Baráti kapcsolatok erősségével, funkcionalitásával való elégedettség szintje a célcsoporttagok esetében a programba való	

	<p>belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban</p> <p>A közösség működtetésében (egyházi, sport, szabadidős, kulturális és önkéntes tevékenységek) rendszeresen részt vevő célcsoporttagok száma/aránya a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban</p> <p>Családi kapcsolatok stabilitásának szubjektív értékelése esetében a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban</p> <p>Baráti, közösségi és tágabb társadalmi kapcsolatok stabilitásának szubjektív értékelése esetében a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban</p>	
A célcsoporttagok egészségügyi állapota javul	Általános fizikai állapot szubjektív értékelése a programba való belépéskor, és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Általános pszichológiai/mentális állapot szubjektív értékelése a programba való belépéskor, és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Fizikai és mentális egészségügyi problémák előfordulásának gyakorisága a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
	Célcsoporttagok egészségügyi vizsgálatokon, kezeléseken való részvételének gyakorisága a programba való belépést megelőző 12 hónapban és a programba lépést követő 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
	Célcsoporttagok egészségmegőrzéssel, rekreációval kapcsolatos tevékenységeinek jellege és gyakorisága a programba való belépést megelőző 12 hónapban és a programba lépést követő 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
	Célcsoporttagok egészségügyi, rekreációs és higiéniai ráfordításainak értéke és jövedelemhez viszonyított aránya a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív
Célcsoporttagok kirekesztettsége csökken, a kirekesztettség felszámolására vonatkozó lehetőségeik bővülnek	Tágabb társadalmi kapcsolatok kiterjedtsége a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	
	Személyes társadalmi hasznosság, szubjektív értékelése a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	
	Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés szubjektív értékelése a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú
	Képzési, oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés szubjektív értékelése a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	
	Kulturális, rekreációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés szubjektív értékelése a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	
	Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés szubjektív értékelése a programba való	

	belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	
Szubjektív életminőség /jólét erősödése a célcsoporttagok esetében	Életminőség szubjektív értékelése a programba való belépéskor és a belépést követő 3. / 6. és 12. hónapban	<ul style="list-style-type: none"> • Belépő kérdőív • Utánkövető kérdőív • Fókuszcsoportos interjú

A fenti hatásmutatókat a SIV projekt tapasztalatai alapján úgy válogattuk össze hogy összhangban legyenek a KSH Mikrocenzus 2016 foglalkozások presztízisére, lakáskörülménykerek, társadalmi rétegződésre stb. vonatkozó mutatóival és az EUROSTAT életminőségre vonatkozó (Quality of Life) indikátoraival. Így a foglalkoztatási utalvány program eredményei, hatásai összehasonlíthatóvá válnak a nemzeti és nemzetközi kontextust jellemző statisztikai háttérrel.

Szintén fontos szempont volt a hatásindikátorok meghatározása során, hogy azok, illetve a mérésükhöz használt eszközök és módszerek integrálhatók legyenek a Felzárkózó Települések Program közvetlen és valós idejű adatgyűjtési rendszerébe (HET 2021:116) és támogassák a program statisztika alapú éves nyomonkövetését, a reprezentatív lakosági kérdőíves felmérési tevékenységeket és a program általános értékelési tevékenységeit.

8. Az utalványprogram kockázatelemzése, kockázatkezelési terv kidolgozása

A munkaerőpiacon – gazdaság többi szektorához hasonlóan folyamatosan és gyorsan változó körülményekkel szembesülnek a szereplők. Míg korábban a tendenciákat akár több évre is jól előre lehetett tervezni (gazdaságfejlesztési irányok, nemzetközi tőkeáramlás, demográfiai adatok), jelen helyzetben ez a megállapítás már nem állja meg a helyét. A COVID válság okozta munkaerőpiaci átrendeződést éppen értelmezni kezdték a szakértők, amikor egy régi-új probléma, a menekültek tömeges megjelenése újabb fordulatot hoz a jövőbeni tendenciák és a kapcsolódó kockázatok tervezésében. A munkaerőpiaci kereslet kínálat ritkán kerül egyensúlyba, az ciklusok lerövidülnek és az amplitúdójuk is nagyobb lehet.

A kockázatokat négy fő csoportba lehet osztani:

1. Piaci kockázatok
2. HR kockázatok
3. Szervezeti kockázatok
4. Finanszírozási kockázatok
5. Egyéb (pl. jogi) kockázatok

A fő kockázati elemek a fenti kategóriák szerint:

Piaci kockázatok:

- Az utalványprogram sikere szempontjából a legnagyobb kockázatot hordozó elem, hogy folyamatos lesz-e az igény a program időtartama alatt a szakképzetlen munkaerő bevonására az elsődleges munkaerőpiacra, azaz a hazai gazdaság egyik fő motorja továbbra is az alacsony képzettségű betanított munkára épülő közepes méretű gépipari beszállító üzemek lesznek?
- Alkalmas-e a hazai munkaerőpiac új megoldások fogadására?
- Kellően rugalmas-e a program ahhoz, hogy a piaci kihívásokra reagáljon?
- Elég rugalmas-e a konstrukció ahhoz, hogy területi (régiós) sajátosságokat is kezeljen?

HR kockázatok:

- Az előzetes becslések jól mérték-e fel a FETE településeken a tartósan munkanélküliek mobilizálhatóságát?
- Rendelkezésre áll elegendő munkahelyi mentor, akik a munkáltatók érdekeit képviselni és közvetíteni tudják, ugyanakkor szociálisan is érzékenyek a bevezető rész munkaidős foglalkoztatási folyamat során?
- Rendelkezésre áll elegendő, a célcsoporttal dolgozó munkaerőpiaci szempontból felkészült, motivált és elkötelezett szociális munkás (mentor)?

Szervezeti kockázatok:

- A konstrukció folyamatai nem kellően átgondoltak, túl összetettek, komoly adminisztrációs terhet jelentenek (valamennyi résztvevő szervezetnél)
- A támogató kapacitások (megvalósító szervezet, munkaerőpiaci szolgáltató) nem kellően kiépítettek
- A munkaerőpiaci szolgáltató nem végez megfelelő minőségű munkát
- Az utalvány program bevezetése lassan indul, az első tapasztalatok negatívak
- Foglalkoztatók mobilizálása, az erre fordított erőforrás nagysága nem megfelelő

Finanszírozási kockázatok:

- A program finanszírozása meghiúsul, megszakad
- A konstrukció felépítése nem megfelelő, egyes modulokat nem vagy kis összegben veszik igénybe a munkáltatók

Egyéb kockázatok:

- Az utalvány konstrukció nem illeszthető be a munkaügyi jogi szabályozási rendszerbe

Az alábbi táblázatban a legfontosabb kockázatokat és az azok kezelésére vonatkozó javaslatokat foglaltuk össze, az ismétlődések elkerülése érdekében csoportosítva az ugyanolyan módon kezelhető kockázatokat. A kockázatkezelési terv végleges kidolgozása a program véglegesítése után, a FETE program folyamatainak és kereteinek tisztázását követően lehetséges.

Kockázati csoport	Kockázat megnevezése	Kockázati kategória	Kockázat kezelése
Piaci kockázat	Munkaerőpiac helyzete és változása megnehezítik a bevezetését	Magas	A munkaerőpiaci (gazdasági) folyamatok folyamatos monitorozása, jelentős eltérések esetén a konstrukció módosítása
Piaci kockázat	Utalványprogram rugalmassága	Közepes	A munkaerőpiaci (gazdasági) folyamatok folyamatos monitorozása, jelentős eltérések esetén a konstrukció módosítása
Piaci kockázat	Különbség a régiós igények között	Alacsony	A régiós partnereknek mentesülnek egyes elemek használata alól
HR kockázat	Téves előrejelzések a programba bevonható	Közepes	Előjelzések folyamatos felülvizsgálata További települések bevonása

	célcsoport tagok számáról		
HR kockázat	munkahelyi mentorok száma és felkészültsége	Közepes	A mentorok folyamatos képzése
Szervezeti kockázat – belső	a konstrukció folyamatai nem kellően átgondoltak, túl összetettek, komoly adminisztrációs terhet jelentenek	Közepes	A folyamatok újragondolása, szükség esetén módosítása
Szervezeti kockázat – belső	A támogatókapacitások (megvalósító szervezet, munkaerőpiaci szolgáltatások) kellően kiépítettek-e	Alacsony	Megfelelő kapacitások kiépítése
Szervezeti kockázat – belső	a munkaerőpiaci szolgáltató nem végez megfelelő szintű munkát	Alacsony	Kapcsolatrendszer újragondolása, szükség esetén a szolgáltató cseréje
Szervezeti kockázat – külső	foglalkoztatók mobilizálása, az erre fordított erőforrás nagysága nem megfelelő	Közepes	Folyamatos információs kampány a munkaerőpiaci szolgáltató és a kiíró kapcsolatrendszerében, fő üzenet: a munkáltatók számára csökken az adminisztrációs kötelezettség
Szervezeti kockázat – külső-belső	Utalványprogram bevezetése lassabban indul a tervezetnél	Magas	Információs kampány Networking Jógyakorlatok folyamatos kommunikációja
Finanszírozási kockázat	Az utalványprogram finanszírozása meghiúsul, megszakad	Alacsony	Alternatív finanszírozási lehetőségek keresése
Finanszírozási kockázat	A program bizonyos elemei népszerűbbek, mások kevésbé	Közepes	Támogatási összeg átcsoportosítása az egyes modulok között
Egyéb kockázatok	Jogszabályi környezet	Közepes	A program indítása előtt a munkaügyi jogszabályok pontos feltérképezése, a változások folyamatos követése

Irodalom:

2020. évi országjelentés – Magyarország (Országjelentés 2020). Európai Bizottság, 2020. (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european-semester-country-report-hungary_hu.pdf)

A Bizottság 1407/2013/EU Rendelete (2013. december 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról

A Kormány 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozata a Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében szükséges fejlesztési program, továbbá a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának kiterjesztéséről

Elmaradott országrészek és munkaerőpiac: win-win megoldási lehetőségek. Felzárkózó települések munkaerőpiaci kutatás 2020. (SIMPACT 2020) Simpac Nonprofit Kft., 2020.

EUROSTAT Quality of Life Indicators. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quality_of_life_indicators

Impact. Methodological Guideline for Impact Assessment. Working Paper No. 01/2014. Third Sector Impact, 2014. (Methodological Guideline 2014) https://thirdsectorimpact.eu/site/assets/uploads/post/methodological-guideline-impact-assessment/TSI_WorkingPaper_012014_Impact.pdf

KSH A háztartások életszínvonala, 2019 (KSH 2019) (<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/2019/index.html#szegnysgtrsdalmikirekesztds>)

KSH Mikrocenzus 2016. <https://www.ksh.hu/mikrocenzus2016/?lang=hu>

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve 2021 (HET 2021). Miniszterelnökség, 2021. (<https://www.palyazat.gov.hu/helyreallitasi-es-ellenallokepessegi-eszkoz-rtf#>)

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (Felzárkózási Stratégia 2030). (<https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/mntfs2030.pdf>)